

N° 8
1932
30 senti

L. L. L. L.

Ka pööningu- ja keldriaknad,

rääkimata elutoa akendest, peaksid olema
klaasitatud tervete ruutudega. Ükski asi ei
jäta nii halba muljet majast nagu katkised
— : — või lapitud aknaruudud. — : —

Vajades **tahvelklaasi** nõudke

„Järvakandi klaasi“.

A.-s. Järvakandi tehased.

G. BIRK'I

auru-värvimise ja keemi-
lise puhastuse tööstus,
Maakri tän. 23, telef. 309-18.

Vastuvõtmise ja väljaandmise koht

Raekojaplatsil 13

(Ohvitseride kasiino kõrval), telefon 429-28.

Ülikondade, palitute jne. pressimine ja
riide dekateerimine — ühe päeva jooksul.

Tööhinnad alandatud.

Masinaehitus- ja kassakapitehas

Tallinnas, Pääsukese tän. 4, kõnetr. 308-12.

Tööstusmasinad,
masinate osad, vesi-
varustuse artiklid.

LAMVERNA

Alati laos moodsad
tulekindlad terasest
raha- ja arhiivkapid.

Iga eestlase kohus on osta kodumaa saadusi hoides kokku
valuutat ja vähendades tööpuudust.

TALLINNA LINNAPANK

TALLINN, MUNDI TÄN. 2

Omakapitalid	Kr.	603.506.59
Hoiusummad	,,	4.425.842.82
Diskonteerit. vekslid ja laenud	,,	4.294.544.88
Kassa reservid	,,	754.610.38

Pank toimetab kõiki panga operatsioone sise- ja
välismaal.

E. Raudteelaste Tarvitaja teühisus

Kontor:

Tallinn, Narva mnt. 27.

Kõnetr.: 312-27.

Liikmeid: 4000. Kauplusi 25.
Ühisusel on kapitale 10.000.000 s.

Toiduainete kauplused Tallinnas:

1. Telliskivi 24.
2. Telliskivi 37.
3. Öle 33.
4. Oskari 54.
5. Kopli 20.
6. Falkpargi 12-a.
7. S. Ameerika 15.

Lihakauplused:

8. Telliskivi 24.
9. Turukaubamaja 1 ja 2.

Segakauplused:

10. Nõmmel, S. Pärnu mnt. 48.
11. Kehras, Gutmani majas.
12. Aegviidus, Tomassovi majas.
13. Lehtses, oma majas.
14. Tapal, Lai 3.
15. Sondas, oma majas.
16. Kohtlas, Ontovi majas.
17. Käva põlevkivikaevanduses.
18. Kohtla-Järve põlevkivikaevanduses.
19. Kukuruse põlevkivikaevanduses.
20. Narvas, Joala 11/18.
21. Kaareperas, Raudteelaste Kodus.
22. Jänedal, Jürgenthali majas.

Vagun-kauplused liiguvad:

Tallinn—Tartu—Narva—Haapsalu ja Sonda—Mustvee liinil.

Leiva- ja saiatööstused:

Aegviidus ja Kohtla-Järvel.

Piimatööstus:

Tallinnas, Uus Tatari tän. nr. 3.

Ühisuse kauplused on kõige soodsamad ostukohad kõigile tarvitajale. Teenimine aus, korralik ja vastutulelik. Kaupu olemas igasuguses väärtuses ja müüakse välja väärtusele vastava õiglase hinnaga, õige kaalu ja mõõduga.

TOIMETUS:

Tallinnas Kaarli t. 8, kaitseliidu peastaabi ruumes.

Vastutav toimetaja kol.-ltm. J. Maide, telefon 451-94.

Tegev toimetaja leitn. A. Treufeldt, telef. 451-89.

Toimetaja kõnetunnid kella 10—12.

Kaastöö arvatakse tasuta alla, kui sellele tasunõudmine on peale kirjutatud. Tarvitamata ja tagasisaatmiseks markimata käsikirju alal ei hoita.

TALITUS:

Tallinnas Kaarli t. 8.

Talitus on avatud iga päev kella 9—3. Tel. 451-89.

Tellimishind aastas 6 krooni, 1/4 a. 3 kr., 1/2 a. Kr. 1.50, kuus 50 senti.

Kuulutuste hinnad à üks lehekülg: teksti ees 50 kr., tekstis 80 kr., teksti järel 40 kr. Väline kaas 80 kr., sisesised 60 kr.

Nr. 8

1932

SISUKORD:

Kaanepilt marssal Pilsudskist Poola kunstnik Z. Grabovsky.

V. C. Ever: 3. mai — Poola rahvuspüha.

A. Tomander: 1. jalgaväe rügement vabadussõjas ja nüüd. — Poola Küllide Liit.

A. Morrison: President.

J. Libe: Kas uus rahvuspüha?

V. N: Iiri-Inglise konflikt.

— Tartu maleva pealiku major

V. Saarseni lahkumise puhul.

B. Buck: Meie ja meie lapsed.

J. Pert: Reik Amblasse — lühijutt.

— Kaitseliidu töö ja elu.

Gustav Pihlakas.

Paberkaupade,
kirjaümbrikkude,
kõitmis- ja
lineerimistööstus.

Tallinn, Vaksali pst. 2.
Telefonid: 434-79 ja 429-65.

Valmistab ja müüb:

Kirjaümbrikke

igas suuruses ja värvis, voodriga ja ilma

Postkaardi- ja
amatööralbumeid

suures valikus lihtsatest kuni kallihinnaliste nahkköideteni

Kontoraamatuid

igas liniatuuris

Kopeerraamatuid

Registraatoreid

Kiirõmblejaid

Aktikaasi

Kaustikuid

Dokumentide mappede

Kirjablokke

Ilupabereid mappides

Block-notes'eid

Taskuraamatuid

lihtsald ja ilukõites

Postpabereid

lihtsald ja linaseid

Kirjaaluseid

Kirjamappe

Paberikorve

Teadaannete lehti

igas kaustas

Kuldkirjatrükki

Ilukõiteid.

Töö võistlemata headuses.

Hinnad mõõdukad.

Ar 932 P
Kaitse

AR EESTI
RAHVUS-
RAAMATUKOGU

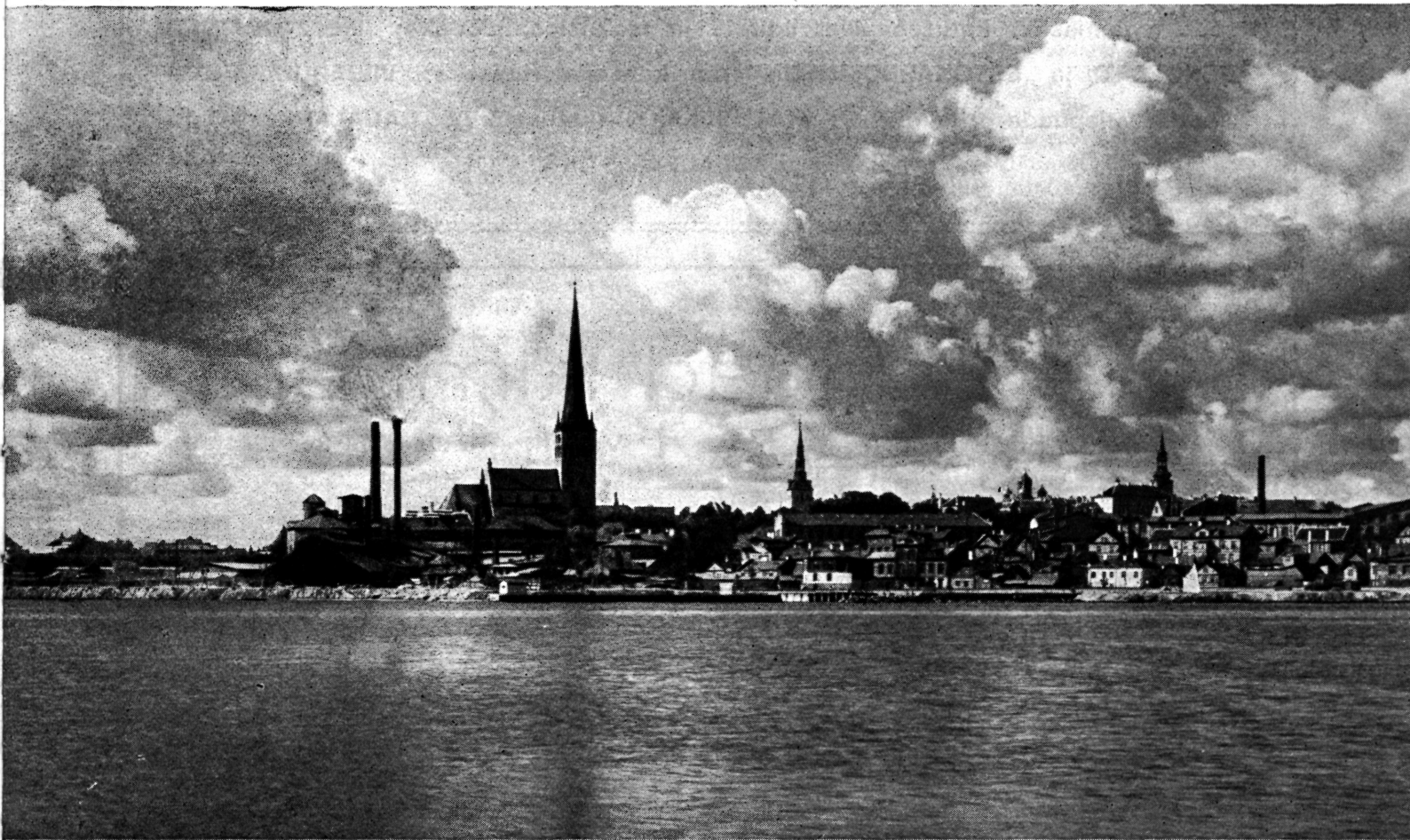
Kaitse Kodu!

ILMUB 2 KORDA KUUS

Nr. 8

Tallinnas, laupäeval, 30. aprillil 1932

VIII aastakäik

PEALINN KEVADPÄIKESES.

3. MAI — POOLA RAHVUSPÜHA

1791. a. konstitutsioon — suurim mälestussammas Poola riiklikus loomingus

„Käise Kodu!le“ kirjutanud Poola Küttide Liidu välisosakonna juhataja, peatoimetaja **Wladislaw Ludwik Evert**

Kolmas mai — pööripäev, millal kuulutati välja uus konstitutsioon — on Poola rahvuspühaks, mida ühemeelselt austab ja pühitseb kogu rahvas.

Poola riik ei suutnud kuni 18. sajandi lõpuni reorganiseerida oma sisemist korraldust, juhitud poliitilistest vooludest, mis riigi — maa-alalt miljon ruutkilomeetrit — töid ultra-demokraatliku aadelvabariikliku vormi ja korra juure. Võim oli täielikult aadli käes. Ja Poola aadel oli rohkearvulisem kui kuski Lääne-Euroopa riigis tol ajal, võides enese arvu lugeda üle miljoni. Antimilitaristlike ja patsifistlike voolude mõjutusel, peale rea unustamatute sõjaliste võitude, mis kroonisid poola relva närtsimatu loorberiga ja töid Poolale „Ristiusu ja Tsiivilisatsiooni Toe“ nime, selle suure riigi sõjaväge võis lugeda ainult 18.000 inimese peale. See desarmeerimine sündis muuseas ka Venemaa tugeval survele, kes tol korral teostas Poolas oma hegemooniat.

Selle patsifismi tagajärjeks oli esimene Poola jaotus, mis teostus 50 aastat peale nende patsifistlike voolude võitu, mille tulemuseks nii sihitu vastuvaidlematu desarmeerimine. Kuid mis kõige halvem, see desarmeerimine kutsus esile sõjalise vaimu languse rahvas, mis raskelt mõjus mitme sugupõlve saatusele. Sellest desarmeerimisest peale Poola muutus mängukanniks Venemaa käes.

Kui 18. sajandi vahetusel üldine poliitiline olukord sidus Venemaad ja Austriat Türgi sõjaga, rühm poola patrioote otsustas kasutada ära tekkinud hetke ja olukorra ja asuda riigi reorganiseerimisele. Nende töö resultaadiks on seimi poolt kinnitatud 1791. a. 3. mai konstitutsioon. See konstitutsioon, mille autorid olid prantsuse filosoofide ja pealetuleva prantsuse revolutsiooni tugeva mõju all, kutsus esile üldise imestuse välismaal. K. Desmoulin näiteks leiab, et: „kaaludes poola rahva sammu peab tunnistama, et ta on teinud niisama suure sammu vabadusele vastu nagu meiegi.“

Üks silmapaistvamaid girondiste märgib: „Poola 3. mai aktiga pookis vabaduse ka oma naabritele, nagu seda on teinud juba Prantsusmaa“ (Le Patriote). Rohkem veel, L. Borain Buche de Fer'is ütleb, et kuningas August oleks pidanud kuulutatama „õigluse ja vabaduse sõbraks“ ja tema büst seatama üles Rousseau büsti kõrvale.

Sama L. Borain nõuab, et Poola seimi saadetaks delegatsioon tervitustega poola rahvale ja ettepanekuga võtta vastu Prantsusmaa liitlase nimetus, misjuures see projekt leidis toetust tsentrumi ja parempoolsete ringidelt.

Piirdudes vaid nende väljavõtetega võime kinnitada, et 3. mai pööre kutsus esile kõige revolutsioonilisema riigi — Prantsusmaa — kiituse; Inglismaal ja Saksamaal aga loeti seda sammu kõrgeima poliitilise mõistuse (arusaamise) ilmutamiseks.

3. mai konstitutsioon võis tervendada poola riiki ja teda hoida alal kui kaaluvat faktorit Euroopa poliitiliseks tasakaalustamiseks ja resultaat-selt vältida nii mitmedki poliitilised arusaamatused. Kuid kahjuks desarmeerimise tagajärjed ja selle kaudu rahvas väljakutsutud sõjalise vaimu langus tegid võimatuks uuesti organiseerida sarnaseid sõjalisi jõude, mis oleksid suutnud panna vastu Venemaa survele. Viimase väljaastumine 3. mai reformide vastu ja sellele järgnev Poola sõda lõppis Poola kaotusega, mille tagajärjeks oli teine ja selle järele ka kolmas Poola jaotus, mis kustutas maha ta Euroopa riikide keskelt.

Igähele, kes tunneb 19. sajandi ajalugu, on selged ja arusaadavad eelnimetatud vabaduse röövimise tagajärjed.

3. mai on kujunenud Poola rahvuspühaks. See on uuestisünni konvulsiiivse katse päev, kus poola rahvas näitas oma võimet iseseisvalt elada.

Samal ajal see on päev, mis kutsub kõi, kes armastavad vabadust, järele mõtlema sõjaliste jõudude ja sõjalise vaimu tähtsuse ja ülesannete üle rahvas, kes hindab vabadust.

1. jalaväe rügement — vabadussõjas ja nüüd

Jooni Eesti kaitseväe vanima rügemendi tegevusest

Rügemendi 15. aastapäeva puhul »Kaitse Kodu Me« kirjutanud major A. TOMANDER

Okupatsioonivõimu lagunemisega 1918. a. sügisel asus Eesti oma iseseisvuse mõtte teostamisele. Selleks oli tarvis kaitseväge. Ajutise Valitsuse esimeseks samuks oligi kaitseväe loomine. Otsustati esialgu luua kuus jalaväerügementi.

Endise rahvusliku 1. Eesti polgu ohvitserid ja ka paljud allohvitserid ja sõdurid astusid formeeritavasse 1. jalaväe rügementi. Evides 1. Eesti polgu kaadri ja sellega kaasatoodud meelsuse, eesmärgid ja aated jatkas 1. jalaväe rügement oma eelkäija tööd — võitlust vabaduse ja iseseisvuse eest.

1. jalaväe rügemendi formeerimine 1918. a. sügisel Tallinnas nõudis suuri pingutusi, kuna alul puudusid täieliselt relvad ja igasugune varustus. Seejuures vaenlane oli alanud pealetungi ja lähenes järjest Tallinnale. Vaenlase edasitungi takistamiseks saadeti 1. rügemendi kompaniid, niipea kui need olid formeeritud ja varustatud, kohe ükshaaval rindele 5. ja 4. rügemendi ja mereväe dessandi kõvendamiseks. Paljud ohvitserid viidi üle teistesse, formeeritavasse väeosadesse, staapidesse ja asutustesse juhtivaile kohtadele. Seetõttu rügement ei saanud niipea oma koosseisu täis, ehk ta küll 1918. a. lõpuks oli formeerinud terve rea lahinguvalmis kompaniisid. Juba võitlusrindel olles ja lahinguid lüües viis ta oma formeerimise lõpule.

Rügemendi formeerijaks ja esimeseks ülemaks vabadussõjas oli kindral E. Pödder, teiseks ülemaks 26. XII 1918 — 22. X 1919. a. — kolonel O. Heinze ja kolmandaks — kolonel A. Pulk, kes rügementi juhib 22. X 1919. a. kuni käesoleva ajani.

Formeerimise ajajärgul Tallinnas 21. novembrist

1918. a. kuni 2. jaan. 1919. a. oli rügemendi tähtsaks ülesandeks Ajutise Valitsuse ja pealinna julgeoleku kaitsmine. Kohalikud kommunistid olid liikvel ja läksid võitlusrinde lähenemisega

Tallinnale ikka julgemaks, ähvardades kukutada Ajutise Valitsuse ja võtta oma võimusesse Tallinna. Nende aktiivne väljaastumine 17. detsembril suruti maha rügemendi kooliõpilaste roodu poolt. Rügemendi kui suurema väeosa viibimine Tallinnas hoidis ära punaste tõsisemad mässukatseted. Kommunistid tegid salajast kihutustööd ka rügemendi sõdurite seas. Kuna kasarmute väravail seisis ohvitseridest vahipostid, siis ei pääsnud kommunistid sealt läbi. Kihutuskirjanduse sissetoomiseks kasarmuisse tegid nad „Patarei kasarmute“, praeguse vangimaja, müüri alla salajase käigu. Selle avastamisel pandi sinna valve ja võeti kinni mitu kommunisti. Viimaks, kui üks lendlehtede levitajaist avause juures maha lasti ja avaus kinni müüriti, lõppis lendlehtede toomine kasarmuisse. Ühel hilisel detsembriõhtul ilmus kasarmuisse üks sõduri vormis isik ja levitas teadet, et

Tallinnas asuvad suurtükiväe osad olevat läinud punaste poole üle ja hakkavat varsti Patarei kasarmuile tungima kallale. Pärast selgus, et oli tegemist kommunistide provokatsiooniga.

Kommunistide kihutustööl ei olnud tagajärgi. Rügemendis hoiti kindel kord ja distsipliin.

1918. a. detsembrikuu lõpuks tungisid punaväed kuni 35 km. Tallinnast. Pealinn oli hädaohus. Seetõttu saadeti võitlusrindele ka 1. jalaväe rügement, kuigi ta polnud lõpetanud formeerimist.

2. jaanuaril 1919. a. astus rügement kolonel Heinze

Kindral-major E. PÖDDER,
rügemendi esimene ülem vabadussõjas.

juhatusel Narva maantee suunas Tallinnast välja. Algas rügemendi sõjaline tegevus vabadussõjas. Rügement kuulus 1. diviisi koosseisu, keda juhatas kindral A. Tõnisson. Rügemendile tehti ülesandeks võtta enda alla positsioon Priske saeveski, Anija ja Valkla joonel ja panna punaste pealetung seisma. Juba 3. jaanuaril tungisid punased mitu korda ägedasti kallale, püüdes rügemendi rinnet murda läbi. Vaenlane löödi suurte kaotustega tagasi. Rügement asus ise vastukallaletungile ja löi punased mitmelt seisukohalt välja. Väerindel tekkis murrang. Vaenlane löi kartma ega tunginud enam peale, vaid hoidus eemale. Varsti andis ülemjuhataja meie vägedele käsu üldiseks pealetungiks. See arenes edukalt. Vaenlane löödi kordkorralt ta seisukohtadelt välja, ta taandumine muutus põgenemiseks. 1. rügement tungis peale Kuusalu, Kadrina, Rakvere, Narva maantee suunas ja oli põgenevail punastel alati kannul. 18. jaanuaril jõudis ta Vaivara Sinimägedeni. Ta piiras mäed ümber ja vangistas kogu punaväe rügemendi, saades 700 vangi, hulk kuulipildujaid ja püsse. 19. jaanuaril jõudis rügement koos naaberväeosadega välja Narva jõeni. Põhja-Eesti oli puhastatud vaenlasest.

Pärast Narva vallutamist kuni 13. maini 1919. a. teostas rügement kaitset Narva jõe alamjooksul Narvast mereni. Siin olid vihased võitlused Venküla, Korostelli, Fitinka, Ilkino, Feodorovka, Riigiküla ja Odrasaare pärast. Vaenlane püüdis tungida Narva-Jõesuu ja Riigiküla suunas Narvale seljataha. Ümberkaudsed külad käisid mitu korda käest kätte, kuid rügemendi kaitserinne jäi püsima.

Meie üldise pealetungi puhul Narva väerindel tungis rügement 13.—18. maini välja Luuga jõe joonele.

Kui Narva rindel võitlused jäid soiku, saadeti rügement lõuna-rindele. Siin Põhja-Läti vabastamisel võttis ta osa Ruhja tagasivõtmisest ja operatsioonist Võru, Kreutzburgi suunas, tungides välja Düüna jõeni.

Landeswehri vastu jõudis rügement kriitilisel momendil, kui Landeswehr oli meie võitlusrinde läbi murdnud. Jõudnud Volmari, läksid rügemendi osad otsekohe rongilt lahingusse, löid ägeda võitlusega sakslased Starte külast välja ja sundisid Landeswehri Malmedi grupi taanduma. Sellele järgneva meie väeosade üldise vastupealetungi puhul tungisid rügemendi osad neile määratud suunas vaenlasega lahinguid lüües 3. juulil välja kuni Stint-järve ja Jegeli järve vahelise kitsuseni, mõni kilomeeter Riia. 3. juulil hakkas maksma vaherahu ja lõppis sõda Landeswehriaga.

Rügement saadeti tagasi Narva väerindele ja asus kaitsele Luuga lahe taha Babino-Glubokoe-Kopeni järve joonele, kus ligemale kolme kuu jooksul löi tagasi punaste pealetungi.

6. novembrist 1919. a. asus ta kaitsele Narva jõe ülemjooksule, Vasknarvast Narvani, ja võitles siin kuni vabadussõja lõpuni. Vaenlane katsus siin korduvalt murda läbi Väska, Auvere ja Kriusa-Auvere suundades, et pääseda Narva eel võitlevate meie väeosade seljataha. Vaenlase jõuline ülekaal oli kohutavalt suur. Võitlused olid elu ja surma peale. Mitmelgi korral õnnestus vaenlasel tungida üle Narva jõe ja Väska küla kohal kord isegi Auvere poole edasi tungida, kuid vastulöökidega sunniti ta alati tagasi minema üle Narva jõe. Võitlused rügemendi kaitsele Narva jõe ülemjooksul kestsid kuus nädalat vahelduva ägedusega peagu iga päev. Punased tahtsid tingimata vallutada Narva, et siis Tartu rahukonverentsil kaubelda välja kasulikumaid rahulepingu tingimusi. Võitlused Narva jõe ülemjooksul olid rügemendile kõige raskemad vabadussõjas: lai kaitsele — 50 km., vaenlase jõudude suur ülekaal — üheksa meest rügemendi ühe mehe vastu, alatine puhkuseta tegevus, vaenlase vahetpidamatud kallaletungid ja meie vastulöögid. Kõik see nõudis suurt kehalise ja vaimse jõu pingutust.

Kindral-major O. HEINZE, rügemendi teine ülem vabadussõjas.

*
Eesliinil tegutses rügement tervelt ühe aasta. Selle kestusel võttis ta osa Virumaa ja Narva vabastamisest, löi ta-

gasi vaenlase kallaletungid Narva jõe kallastel, Glubokoe küla - Babino - Glubokoe järvede joonel, võttis osa Lõuna-Eesti ja Latvia vabastamisest, tungides välja Düüna jõeni ja Riia värvateni.

Vahetpidamatult võideldes täiendas ta oma koosseisu ja varustust, mis sõjakäigu alul oli puudulik. Meeskonna sõjaliseks väljaõppeks puudus aeg, võitlema ja võitma õppis ta lahingusse tules. Iga uue lahinguga kasvas rügemendi jõud ja usk oma võimesse. Mida lähemale sõja lõpule, seda arvukamaks läks vastane, seda raskemaks kujunesid võitlused. Alates sõja teise poolega rügement arviliselt enam ei kasvanud, kuid karastatuna tules muutus ta võitmatuks üksuseks, kelle ees varisesid kokku sageli üheksa korda suurema vaenlase kallaletungid.

1. rügemendi kaitseväelased vabadussõjas teadsid, et nad võitlesid oma rahva ja kodumaa vabaduse ja iseseisvuse eest, nad teadsid, missugune saatus neid oleks tabanud, kui nad oleksid võitluse kaotanud. Suur kodumaa-armastus ja eestlaste ajalooline vanne —

**Teile
juba
tuntud:**

GRANIIT põrandalakkvärv, kivikõva „Graniit“ alusvärvil.

DURO põrandalakk, ei kriimustu ega kleebi.

GRAFOLIN emailvärv, matt ja läikiv, kattev ja vastupidav.

FURNITOL mööblilakk, ei karda sooda-happe ja vee mõju.

PIIRITUSLAKID ja **POLITUURID**, välispool võistlust.

O/ü. H. Graf & E. Jürgens
T A L L I N N.

saagu vabaks meie rahvas ja kodumaa — see lipukiri oli rügemendile eesmärgiks ta raskeis võitlustes.

*

Rügemendi kaotused vabadussõjas olid:

surmuna — 11 ohvitseri ja 146 sõdurit,
haavatutena — 20 ohvitseri ja 332 sõdurit.

Sõjasaagina võttis rügement vaenlaselt 150 kuulipildujat, mitu tuhat püssi, 130 hobust, umbes 100 veoabinõu, mitu miljonit padrunit ja suure hulga muud sõjavarustust.

Vange võttis rügement umbes 2.500.

Autasuna anti rügemendi kaitseväelastele:
vabadusriste — 28 ohvitserile ja 66 sõdurile,
tasuta maad — 16 ohvitserile ja 100 sõdurile,
prii kool — 39 ohvitserile ja sõdurile.

Võitlusrindel olles käis rügemendist läbi 5471 sõdurit. Selle arvu hulka ei kuulu 108 ohvitseri ja üle 2000 sõduri, keda rügement Tallinnas formeerimisel olles saatis teiste väeosade täienduseks.

*

Vabadussõja lõppedes asus rügement poolteist kuud Narvas, viidi siis üle N.-Jõesuhtu ja 1920. a. sügisel toodi tagasi Narva, kus ta asub käesoleva ajani.

Vabadussõja järele kahe aasta jooksul pidas rügement õppetöö kõrval ka piirivalveteenistust. Piirivalve asutamisega langes rügemendilt see kohustus. Sellest ajast peale on rügemendi töö pühendatud kaitsevälaste väljaõppele, nende eluruumide ja elu-olu parandamisele. 12 aasta jooksul on rügement muutunud suureks töökooliks, kus igal aastal saab tuhandeid noormehi kasvatust ja õpetust kodumaa kaitsmise alal. Õppetöö rügemendis on rajatud uuemaile meetodidele.

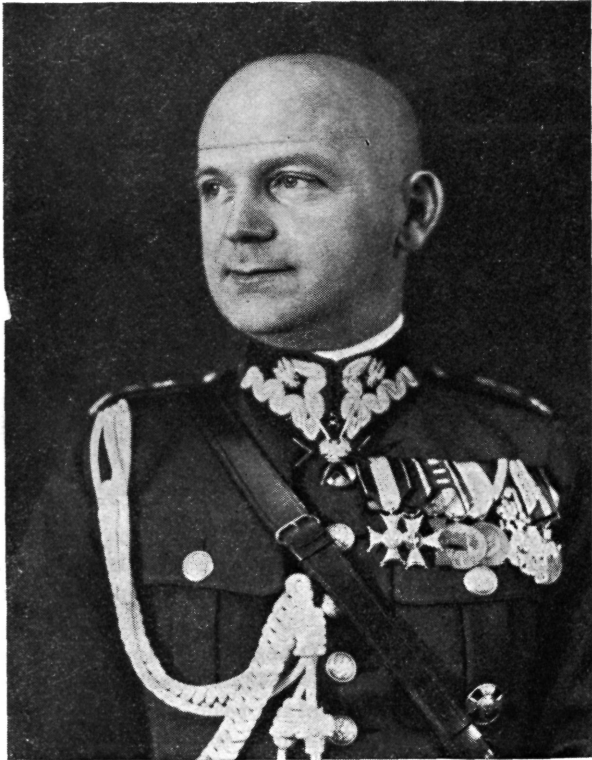
Rügemendi peres valitseb üksmeel. See vaim, mis rügemendi julgesti ja võidukalt kandis läbi vabadusvõitluste, püsib raugematult edasi. Rügemendis on alal praegu 12 ohvitseri ja niisama palju allohvitsere, kes on võtnud osa vabadussõjast.

Rügement on heas vahekorras teiste väeosadega. Oma praeguse kodulinna Narva malevaga on sidemed olnud alati kõige paremad, millest annavad tõendust heanaaberlik läbikäimine ja ühisettevõtted oskusi teritavate võistluste, õppuste, eeskujulise laskeplatsi ja muu kaitsekorraldusele kasuks mineva elu korraldamise alal. Sõprussidemed on loodud ka välismaade väeosadega, eeskätt Läti jalaväe rügementidega.

Kodumaa kaitseks iga moment valmis, seisab rügement valvel enese poolt kättevõidetud Narva jõe kallastel.

POOLA KÜTTIDE LIIT

Õnnitelles vennasorganisatsiooni rahvuspüha puhul toome alljärgneva ülevaate Poola Küttide Liidu ajaloolisest arengust

Dipl. polkovnik WLADISLAW RUSSIN,
Poola Küttide Liidu ülem.

Poola Küttide Liit — vanimaid ja suurimaid organisatsioone sõjalise ettevalmistamise alal Poolas — tekkis ja arenes poola rahva relvastatud võitluse keerises ja pinnal oma iseseisvuse eest.

Peale ebaõnnestunud vastuhakkamist 1863. aastal poola rahvas tardus jõuetus tegevusetuses. Võitja tugev käsi lämmatas vähimadki rahvustunde avaldused. Vanglad täitusid poola patriootidega. Paljudel konfiskeeriti varandused. Paljud saadeti Siberisse. Võõras administratsioon, võõras sõjavägi ja täieline võim kogu maal vaenlase käes — see on pilt allaheidetud rahvast.

Vaatamata meile raskeile tingimustele mitte kõik ei langetanud usku ja tuju. Praeguse Poola ääremaal — Vilno maal — sündis 1867. aastal inimene, kes kogu oma elu on pühendanud võitlusele Poola iseseisvuse eest ja kellele tema geniaalsuse juures õnnestus see võitlus viia võidurikka lõpuni.

See on Jósef Pilsudski, meie sajandi alguse iseseisvusvõitluse initsiaator ja hing ja esimene Küttide Liidu ülem.

Tema oli esimene, kes asus sellele vaatepunktile, et vaenlase sõjaväe vastu on otstarbetu saata ka kõige ideelisemaid ja eneseohverdusvalmeid poola revolutsionääre, kes aga pole õpetatud välja sõjaliselt. Tema esimesena seadis üles loosungi: „Sõjaväe vastu peab võitlema sõjaväega!“

See loosung andis aluse lahingkoolidele, mis asutati marssal Pilsudski poolt, kus peamine tähelepanu oli pöördud sõjateaduslikele aineile ja sõjalisele ettevalmistusele. Siit sai aluse ka niinimetatud Relvastatud Võitluse Liit, mis asutati Lvovis 1908. aastal Pilsudski ligema kaastöölise Kazimierz Sosnkovski poolt marssali ülesandel.

Relvastatud Võitluse Liit oli sõjaväeliseks organisatsiooniks, mille ülesanne — valmistada ette organiseerijaid ja juhte ja teha ettevalmistusi tulevaseks relvastatud vastuhakkamiseks.

Tagasihoidlik alul R. V. L. — juhitud hiljem vahetult Pilsudskist endast, laienes ja kasvas lühikese aja jooksul nii tunduvalt, et 1910. aastal Pilsudski otsustas nõutada uue, laiemaile ringidele kättesaadavama, organisatsiooni, nimelt Küttide Liidu.

Varsti pärast seda asutati Krakovis identsete eesmärkidega organisatsioon — „Küttide Selts“. Relvastatud Võitluse Liit omakorda jäi aga asjasse rohkem pühendatud ringide jaoks, kel lasus ülesanne juhtida tööd Küttide Liidus.

Küttide organisatsioon, samuti nende sõjaväelise iseloomuga tööd läks korda legaliseerida Austria võimude ees, mis andis võimaluse nende liikmeile kasutada sõjaväe laskeradu, vabalt korraldada rivi- ja väliõppusi, osta relvi ja laskemoona. Pilsudski energilise juhatuse all küttide tegevus arenes ja laienes väga edukalt, kusjuures selle iseloom (sisu) ei muutunud. Muutus vaid organisatsiooniline kuju seejärel, kuivõrd kasvasid organisatsioonid ise.

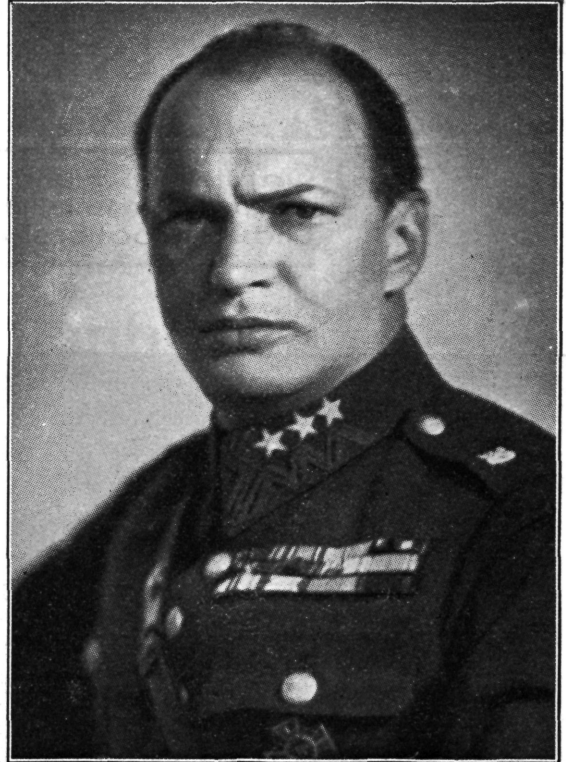
Korraldatakse rohkel arvul kursusi ja koole, mille ideeks ja ülesandeks on valmistada ette sõdureid, allohvitseri ja ohvitseri tulevase Poola sõjaväe jaoks. Viiakse läbi sõjamänge, väliõppusi jne.

Rändauhind laskmises, annetatud Eesti Kaitseliidule Poola Küttide Liidu ülemalt 24. II 32.

Major CZESLAW SWIĘCICKI,
Poola Küttide Liidu peastaabi ülem.

Peatoimetaja WLADISLAW LUDWIG EVERT,
Poola Küttide Liidu välisosakonna juhataja.

Aegade jooksul Küttide Liit laiendab oma tegevuse ka välispoole Krakovit ja Lvovi. Küttide Liidu ideed ja töö tungib ka Venemaale kuuluvasse Poola ossa, kus see toimub muidugi konspiratiivselt. Iseäranis tugevasti arendab Küttide Liit oma tegevust Lääne-Euroopa ülikoolilinnades emigreerunud poola üliõpilasnoorsoo keskel, nii Genfis, Zürichis, Pariisis, Brüsselis, Liège'is ja mujal. See liikumine kandub isegi üle U. S. A., kus rohkearvuliselt on poola emigrante.

Küttide Liidu töö arenemise kõrgeimaks punktiks on 1912./13. aasta, millal valitses üldine arvamine, et tol ajal Balkanil süttiv sõda pidi kutsuma välja sõja Austria ja Venemaa vahel. See sõda paistis nii tõenäolisena ja möödapääsmatuna, et Küttide Liidu peajuhatus valmistab isegi juba üksikasjalise oma jõudude mobilisatsiooni kava.

Need ootused ei täitunud. Küttide Liidu töö jätkus nüüd juba palju rahulisemas atmosfääris ja seda tulusamalt. Väljaõpe viiakse üle peaaegselt välitegevusele, teoreetilised loengud asendatakse praktiliste harjutustega. Kütid harjutavad lahinglaskmises. Teoreetiline ettevalmistus, mille tase aina tõuseb, asetatakse õhtuste tundide peale. Küttide Liidu liikmed — hallis vormiriides ja mütsis — sirgête ridadena liiguvad laupäeviti ja pühapäeviti harjutusplatsidele väliõppustele.

6. Augustil 1914. a., paar tundi enne ametlikku Austria-Vene sõjakuulutust, Józef Piłsudski, mobiliseer-

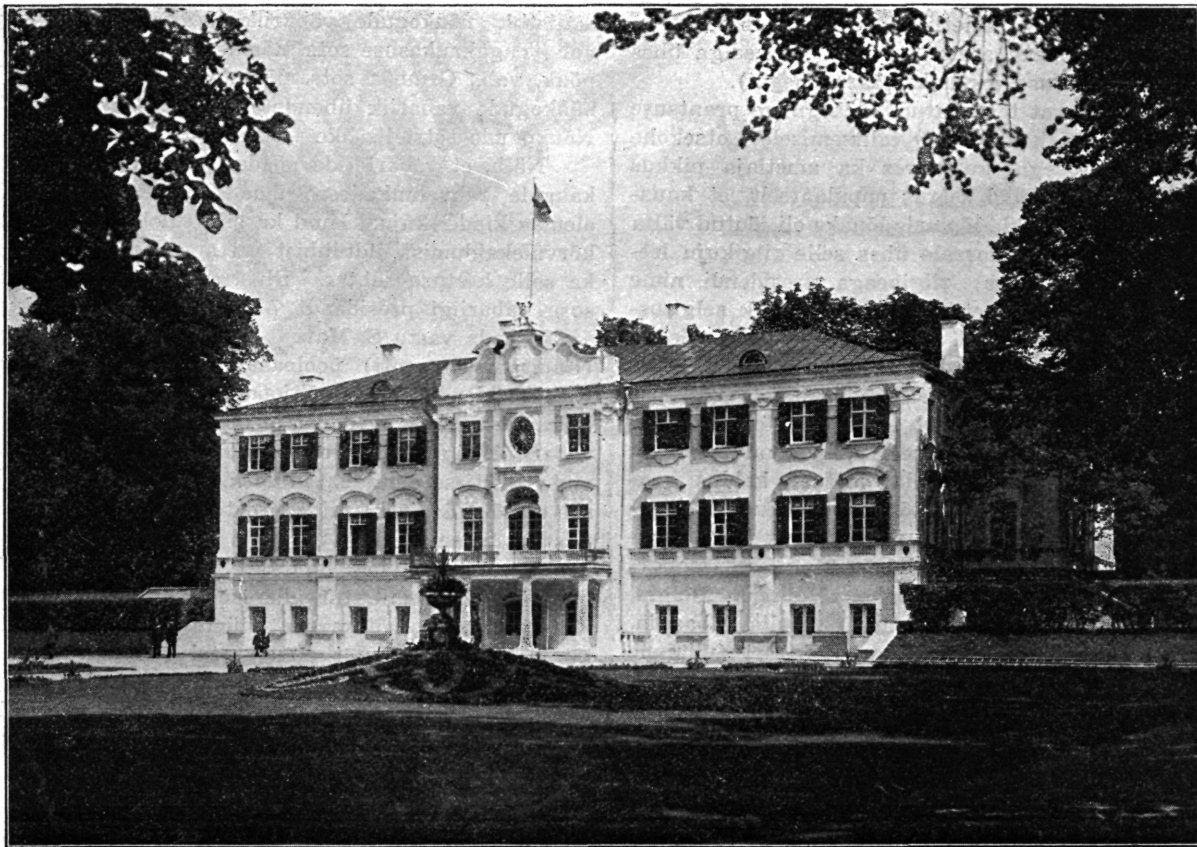
inud Küttide Liidu ja teised poola sõjalise iseloomuga organisatsioonid, läks üle Vene-Austria piiri ja kuulutas Venemaale sõja.

Peale 50-aastast vaheaega (viimne poola relvasutatud vastuhakkamine oli 1863./64. aastal) poola sõjaväeosad jälle liikusid vaenlase peale — loosungil „Võitlus elu ja surma peale isamaa iseseisvuse eest!“ See võitlus krooniti võiduga, mis Poolale andis kauaoodatud ja palju verd ja kannatusi maksnud iseseisvuse.

Iseseisvas Poolas Küttide Liit kutsuti uuesti ellu 1919. aastal, millal valiti uus peajuhatus eesotsas vana ennesõjaaegse kütiga, tuntud poola kirjaniku Waclaw Sieroszewskiga. Pärast sõda Küttide Liit seadis endale ülesandeks olla riigile abiks mitte ainult tema julgeoleku kindlustamise alal, vaid aidata kaasa maa majandusliku ja kultuurilise külje tõstmise ja hoolitsemise alal.

Alates 1924. aastast Küttide Liidu töösse rakendatakse tegevteenistuse ohvitserid, et küttide üldist ja seltskondlikku kasvatust rohkem siduda nende ettevalmistusega juhtumiks, kui kütidel tuleks relvadega kaitsta riiki.

Tihedamate sidemete ja koostöö äramääramine Küttide Liidu ja sõjaväe vahel on praegu käimas ega ole seni veel viidud lõpule, kuid tulemused, mis praegu juba on näha, annavad parimaid lootusi eduka tuleviku peale.

KADRIORU LOSS — meie riigipea suviresidents.

P R E S I D E N T

Moodsate vabariikide konstitutsioonide levimine

Jatk „Kaitse Kodu!“ nr. 7 ilmunud kirjutisele.

Nüüd alles taibati, et kõikidest poliitilistest pöördedest ja tulevõrkidest hoolimata oli jäädud maha püsiva vabariikliku riigikuju loomisel P.-A. ühendriikidest. Uueviisiline moodne rahvusvaheline üksus levis maailmas, jättis aga otsekui puutumata poliitiliste aadete kolde, Prantsusmaa. P.-A. Ü. moodne riigikuju oli küll väga hästi tuntud, kuid sellele ei juletud otse astuda ligi. Lõpuks pääseti asja juure jälle uue, 1848. a. veebruarikuu, revolutsiooni kaudu, kus pärast Louis Philipi tagasiastumist 4. nov. konstitutsiooni § 43 määras:

„Prantsuse rahvas delegeerib täidesaatva võimu kodanikule, kes saab vabariigi presidendi nimetuse.“ See oli riigipea esmakordne nimetamine presidendiks ametlikult, kuigi presidenti end peeti vaid täidesaatvaks ametnikuks. Ka sellegi katse iga polnud tookord pikk. Kolm aastat hiljem määras uue konst.

§ 2 (antud 14. jaan. 1852): „Prantsuse vabariigi valitsemine usaldatakse kümneks aastaks prints Louis Napoleonile, vabariigi tegelikule presidendile.“ Presidendi nimetusest hoolimata kuulutati aga sama aasta novembrikuus Louis Napoleon Prantsusmaa keisriks Napoleon III nime all¹⁾.

Kuid seegi kõik, mis seni sündinud, oli kas tõelise riigivõimu kaetud peitekujud või ebaõnnestunud katsed. Tegelik ja tänini püsiv vabariiklik Prantsusmaa algab teatavasti alles 1871. aastaga. Õnnetu sõja järele Saksamaaga asendati langenud impeerium rahvusliku kaitse valitsusega. 1876. a. 17. veebr. valis Bordeaux' rahvuskogu Thiers'i prantsuse täidesaatva

¹⁾ Duguit et Monnier, Les constitutions et les principales lois politique de la France depuis 1789, Paris 1898. Lehek. 290.

võimu peaks, kuid veel ametliku presidendi nimetuseta. Selle sai ta alles sama aasta 31. aug. dekreediga ühes volituste ja vastutuse kindlaksmääramisega¹⁾.

Nüüd näis olevat tee avatud ja järgmine prantsuse president, Mac Mahon, astus valitsemisele otsekohe presidendi nimetusel, kusjuures ka ametiaja pikkus määrati kindlaks. Nüüd selgus populaarselt, et kauaaegsete kõikumiste järele lõppude lõpuks oli jõutud välja püsivale vabariiklikule korrale ühes selle riigikuju iseloomustavama tunnusega, riigipeaga presidendi nime all. Nüüd oli sellele ametile eelkäänud lõplik selgitustöö ja amet ise kohaldatud aegadele ja oludele. Seega näisid olevat kooskõlastatud kõik need tegurid, mis koos mõjudes võimaldasid presidendi ametile kestvuse ja püsivuse. Kuigi veel 1870. a. ümber pärast kaotatud sõda palju selle üle disputeeriti, kummal riiklikest peakujudest on rohkem tuleviku lootusi, kaldus enam vabariigile ja see vorm löi läbi lõplikult.

Käesoleva aja Euroopa on riigikujudelt kahes suures võrdses laagris. Arvuliselt on 31 riigist monarhiad: Inglise, Rootsi, Norra, Daani, Hollandi, Belgia, Luksemburgi, Lichtensteini, Monaco²⁾, Itaalia Albaania, Jugoslaavia, Rumeenia, Bulgaaria ja Ungari (viimane on põhiseaduslikult kuningriik, kuigi Trianoni rahulepingu ja välissurve mõjul seal on ajutine asevalitseja); vabariigid: N. Vene, Soome, Eesti, Läti, Leedu, Poola, Austria, Tšehhoslovakkia, Danzigi, Šveitsi, Saksa, Prantsusmaa, S.-Marino, Andorra, Hispaania ja Portugali. Üksikud Saksa osariigid, milledest õige omapärased kolm põhjapoolset vabalinna: Lüübek, Hamburg ja Breemen, on vabariikluse põhikujude seisukohalt küll huvitavad, kuid moodsale vabariigi kujule pole neil juure lisada midagi olulist. Rahvaarvu ja maa-alade suurusega on aga Euroopas vabariikidel monarhiatega võrreldes mitmekordne ülekaal.

Seni oli Euroopa vabariikide peres eriline kolmik, kel puudus riigipea (Eesti, Šveits ja N. Liit). Presidendi ameti siseseadmisega lahkume sellest triost. Kuidas tänini keegi neist kolmest riigist on saanud aru oma riiklikust ülesandest ja kutsest, sellest pakuvad huvitava näite nende riikide põhiseaduste sissejuhatused:

Eesti: „Eesti rahvas, kõikumata usus ja vankumata tahtes luua (ja arendada)³⁾ riiki, mis on rajatud õiglustele ja seadusele, kaitseks sisemisele ja välisele rahule ning pandiks praegustele ja tulevastele põlvedele nende ühiskondlikus elus ja üldises kasus, võttis vastu ja määras Asutava Kogu (ning hiljem rahvahäälte) kaudu järgmise põhiseaduse...“

Šveitsi (põhiseadus 29. maist 1874. a.): „Kõige vägevama jumala nimel! Šveitsi liidu kõvendamiseks, ta rahva ühtluse, jõu ja au hoidmiseks ning edendamiseks võttis liit (Eidgenossenschaft) vastu järgmise põhiseaduse.“

N. Vene (vastu võetud nõukogude I kongressil Moskvas 30. dets. 1922. a.): „Leping. Vene sotsialistlik-föderatiivne vabariik (R. S. F. S. R.), Ukraina sot-

sialistlik nõukogude vabariik, Valgevene sots. nõuk. vab., Tagakaukasuse sots. nõuk. vab., Aserbeidžani sots. nõuk. vab., Gruusia sots. nõuk. vab. ja Armeenia sots. nõukogude vabariik ühendatakse ühiseks liitriigiks — Nõukogude sotsialistlike vabariikide liiduks.“

Näib, et vabariikide peade, presidentide, mõiste on kaugele rahvahulkadesse maad leidnud ja et sel on olemas kindel kuju. Kuid ka siin tuleb ette väga suuri kõrvalekaldumisi üldtübist nii ametisse sattumise kui ka selle kestuse suhtes. Illustratsioonina võiks Prantsuse vabariigi presidendi 7-aastasele volituste kestuse ajale seada vastu S.-Marino vabariigi valitseva kapteni (Capitani reggenti) pooleaastase volituste tähtaja¹⁾. Ka presidendi ameti põhjenduse valimiste kaudu pole üldtunnus. Seda moodust on muutnud Tšehhoslovakkia vabariigi algpäevil president Toomas Massaryki valimine ametisse eluajaks, mille läbi määramatu aja jooksul ei või olla juttu nii volituste kestusest kui ka valimistest üldse.

Revolutsioonides lõhutakse kergel käel riigivõimu, kuid hiljem sunnib tarvidus seda moodustama uuesti. Kui kõrgete ja hõiskavate hüüete all esialgne lammutamine ka sünnib, ei puudu seal millalgi negatiivsed küljed. Võimu vastu korraldatakse atakke, sest seda enam ei soovita. Kuid atakeerijad ise on harilikult kõige suuremad võimu ihaldajad ja oma kätte kiskujad. Esialgne vaimustus aga haihtub peagi ja sellele järgneb paratamatult meeleolude kainenemine. Ja nüüd algab pikaldane koondusprotsess, nagu see tavaliselt on omane igas ehitustöös. Väliste vormimuutuste kõrval käib paralleelselt visa psühholoogiline murrang, kus lihtseis igapäevaseis elukogemusis igaüks ise peab otsustama, mis ta aegade muutumisel on kaotanud või võitnud. Siis tulevad paratamatult arvustusele eelmiste aegade tegelaste toimetused ja tööd. Nii valitsevad tõusud ja mõonad ühetaoliselt looduse seadusena nii elutus kui ka orgaanilises maailmas.

Ajajärk pärast maailmasõda on köitnud vabariike eeskätt jooksvate küsimuste lahendamisele ja seisukohade stabiliseerimisele. Seejuures on esimesed olnud sedavõrd akuutsed, et nende lahendus pole olnud igakord võimalik maksvate seaduste piirides. Liig masendavad on olnud maailmasõja tagajärjed seks, et neid likvideerida tasasel riigielu käigul. Ja nüüd näivad kerkivat esile võimutarvitamised välispool sellekohast valitsemisüsteemi. Neid on püütud nimetada diktatuurideks, kuid selle nime andmisega on tahtmatu liialdatud. Kus põhiseaduse alusel valitsemisel tuleb nähtavale kellegi-tugev käsi ja tahtejõud, seal pole igakord maksmas diktatuur, vaid seisukorra ärakasutamine vajaduste rahuldamiseks. Diktatuur on vaid seal, kus põhiseadus seda otsekohe on väljendanud.

Riigipeade nähtavus ja silmapaistvus oleneb palju sellest, kui edukalt ja tagajärjerikkalt tal on võimaldatud tegutseda, kui avaraks on loodud ta valitsemisvõimalused.

M. Morrison.

¹⁾ Duguit-Monnier, lehek. 315—316.

²⁾ Kui hertsogeid ja vürste pidada monarhideks.

³⁾ Klambreis on võetud uue põhiseaduse eelnõu täiendused, nagu need riigikogusse tulnud rkl-te J. Sootsi ja H. Kuke ettepanekuil.

¹⁾ Das Staatshaupt i. d. Republiken, Dr. K. Walther, lehek. 72.

Kas uus rahvuspüha?

Vaidlusi kevadise rahvusliku tähtpäeva ümber

Uus püha ei tohi olla kunstlik sünnitus, vaid tal peab olema reaalne alus, mis põhjustatud ajaloolise tähtsündmusega

Igal kevadel tõuseb uuesti ja uuesti üles kevadise rahvusliku pühitsuspäeva küsimus.

See on alanud jüriöö kui rahvuspüha propageerimise ja võrdlemisi hoogsa läbiviimisega, kuid on aga ka alatisealt tugevasti vastuseisu ja laimist leidnud, kuna just jüriööd pole leitud küllaldaselt pühitseda uue rahvusliku pidupäevana.

Jüriöö pühitsemise vastaseile on tublisti heidetud ette mitterahvuslust, esivanemate hea tahte ja vapra meele austamatust, baltlust jne., ja lõppeks on kogu asi kippunud nihkuma teadusliku ajaloo orientatsiooni küsimusele.

On nimelt pühitsuse pooldajate poolt osaliselt rõhutatud, nagu ei hindaks need mehed, kes ei soovita 1348. a. jüriöö erilist pidulikku mälestamist, küllaldaselt selle suure sündmuse tähtsust ja saatuslikkust Eesti rahva elus, vaid kalduvad seda ühes Balti sakslastega väiksustama ja tembeldama orjade mässuks.

Teiselt poolt väidetakse jälle, et just saksa ordu vaimus õhutatud Balti ajalookirjandus ka oma poolt on samuti sihiliselt puhunud suureks selle sündmustiku, et näidata, kui suure teoga sai hakkama saksa ordu, et see lõhkus ära lühikese ajaga suure rahvaste vandeliidu (eestlased, rootslased, venelased, leedulased), millele Daani kuningriigi võimgi ei suutnud vastu astuda, vaid pidi oma alade kaitse loovutama ordule.

Põhimõtteliselt küsimuselt, kas on kohane jüriööd pühitseda või mitte, on siis jõutud nii kaugele, et on isegi avaldatud arvamist, kas ei oleks kõige kohasem kutsuda kokku ajalooteadlaste ja ajaloolaste komisjon, kes siis igakülgsest peaks läbi kaaluma ja selgitama, kuidas selle asjaga tõesti lugu on, kui suur oli sündmustiku ulatus, mis sihis seda arendati, kas näit. Pihkva venelaste selleaegne sõjakäik oli juhuslik venelaste oma iseseisev ettevõtte või olid eestlased neid vaid enesetele abiks kutsunud jne.

Lugu on aga nii, et sellisel teel küsimusele leida lõplikku lahendust oleks peagu niisama hea kui hakata

uurima, mitme lamba villadest on tehtud mehel kuub, et siis otsustada, kas ja kui otstarbekohane on seda panna selga.

Jüriöö pühitsemise küsimust ei tule anda lahendada ajaloolisest lähtekohast, vaid rahvusliku kasvatus ja rahvusliku enesetunde arendamise seisukohast.

Tähtis ei ole kõigepealt see, mida meie pühitseme, vaid see, milleks meie seda pühitseme, see, mis sihti me tahame kätte saada kas ühe või teise rahvuspüha pühitsemisega.

Ja mis on siis rahvusliku püha ülesanne? Milleks pühitsetakse üht või teist päeva rahvuse elus? See on sama küsimus, mis otstarve on isiklike tähtpäevade pühitsusel, sünnipäevadel, hõbe- ja kuldpulmadel, leeripidudel jne. Need on küsimused, mis ulatuvad hingeteaduse valdkonda. Milleks on vajalised üksikule inimesele tema isiklikus elus mitmesugused tseremoniaalsed pidulised ettevõtted ja sündmused? Milleks läheb usklik kirikusse või palvetab oma vaiksuses kambriis, või jälle süveneb hindulane oma mittemidagi tegevasse meditatsiooni, või on käinud suured prohvetid kõrves, kaugel igapäevasest askeldusest, iseennast leidmas?

Iseenesesse süvenemine, järelemõtlemine, palves kinnituse ja troosti otsimine, need elamused asuvad kõik ühel ja samal põhialusel. See on hingeeluline vajadus vahest enesest tõusta kõrgemale, vajadus neil ülevamail silmapilkudel leida ja üle vaadata oma igapäevase elu üldsihte, anda aru ja vaadata üle oma senist tööd ja elukäiku ja nende kaudu otsida lahendust tuleviku suundadele, on aga ühtlaselt iseene leidmine.

Sest iseennast leiab ka see, kes palves hüüab oma jumala poole. Kui kõhklev inimhing hakkab kaotama iseeneusaldust, kui ta murede ja hoolte koorma all on vajumas kokku, siis ta otsib teid, kuidas vabaneda teda rõhuvast elamusist ja neist saada üle. Mõni paneb oma mured oma Issanda peale, teine mediteerides otsib otseselt lahendust iseenesest, kui looja loodud maailma osanikust, kuid rahuldatusena, vabanenuna nad tunnevad endid mõlemad ja asuvad uue jõu ja kindlusega uue töö ja ülesande juure.

Puusärgiäri ja matusetalitus
A. Meldorf

Tallinn, V. Tartu maantee nr. 1.

Telefon 463-33, 460-92.

Müügil alatiselt:

puusärke (puust ja metallist),
riste,

pärgi,

hauaaedu,

hauakaste jne.

Ilustamine kõikide soovide kohaselt.

Antakse juhatusi. Vanemaid kogemusi oma alal.

Alatine side välismaa matusetaliti büroodega.

Surnute saatmise korraldus kõikides riikides.

Säärane hingeravi on vajaline igapähele, eriti paratamatu ja tähtis on see aga isikule, kel eneseusaldus ja enesetunne on kõikuv ja nõrgavõitu.

Rahvaste elus maksab sama seaduspärasus. Ja isegi otseses mõttes.

Tunduks lõbusa teadusliku kurioosumina, kui ei oleks kibe tõde dr. E. Kirschenbergi poolt näidatud juhtumustik, kus on selgunud, et nõrkev rahvustunne, enese rahvuse halvaks panemine, rahvuslik enesealhindamise kompleks võib otseselt mõjuda üksiku isiku tervisele, nii et see avaldub mitte ainult üldises eneseusalduse puuduses, vaid koguni haiglasel närvilisuses, peavaludes, käteväärinasis jne.

Nende ridade kirjutaja on varem kestvalt juhtinud tähelepanu asjaolule, kui kardetav on meil nii rahvuse kui ka iga üksiku isiku saatusele meie haiglane rahvuslik enesealhindamise kompleks.

Üksikute elus tuleb seesugune enesealhindamise kompleks sellest, et inimene on kas noorusest peale või hiljemgi olnud sunnitud kannatama teiste üleoleku või koguni eestkostmise all. Seetõttu ta hakkab kahtlema oma võimeis.

Ka on tarvis palju selgitustööd ja harjutamist, kuni ta õpib nägema, et ta võib olla niisama väärtuslik ja niisama võimeline või veel tugevamgi ja andekamgi kui teine, kui ta ainult tegutseb täielise enesetunde ja enesekindlusega. On vajaline näidata ta saavutustele ta enese elus rõhutada, et ta tõuliselt ei ole halvem kui teised, sisendada ja lasta teda unustada ära ta juhuslikud ebaõnnestumised ta elus jne. jne.

Kas ei ole riikide ja rahvaste elus lugu sama? Eks selleks, et tõsta oma rahvuslikku enesetunnet ja -usaldust, rahvaste ajalood ei püüa eriliselt märkida ära neid sündmusi ja tähiseid, kus rahvus on saavutanud suuri asju, või ta üksikud pojad saatnud korda suuri tegusid.

Rahvuspühade mõte ja ülesanne seisabki selles, et ikka uuesti ja uuesti tuletada meele ja manada silme ette üht või teist suursündmust ja tähissaavutust või kõrgust vastava rahvuse elus. Et sellega ikka ja ikka kinnitada, et mida suutsid meie esivanemad, suudame ka meie, kes me oleme samast soost. Et selle ülevustundega hävitada eneses igasugused kõhklemised ja kahtlused, kui võitlus saatusega kipub minema raskeks.

Meile, eestlasile, on seesugune enesetundehetkede, rahvustunde õilistamise võimaluste soetamine eriliselt tähtis, sest veel nii palju heljub meis mineviku tumedaid varje, et alatasa vajame valgust ja päikest, mis need hajutaks.

Ja eriti kevadisel elu ärkamise ajal, uue jõu ja värskuse koondamisel oleks ka kõige soodsam aeg kogurahvuslikuks elamus- ja ülevustunde ühendamiseks ja õhutamiseks.

Eks see kevadine aeg ole ju sama, kus meie esivanemad asusid laevadole ja sõituledele kaugeile randadele vallutama võõraid maid ja rahvaid, kui Läänemere vikerlaste aerulöökid ja jalaastumiste ees värisid võõrad maad ja kuningad; eks see ole aeg, kui tedremunast leiti meie esiema Linda ja vist küll kevadisel tõutegemise ajal Kalevipoegki lõhkus oma kätki.

Ja eks meiski, möönab Henrik Visnapuu oma luuletuses, löö igal kevadel taas käärima see vana vikerlaste veri.

Need esivanemate teod ja ajad on väärt, et neid pühitseda ja mitte jätta unustushõlma.

Ma ei tahaks sugugi öelda, et sama vabadustahe ja enesemaksmapaneku iha, mis avaldus 1343. a. jüriöö, ei väärriks austust. Kuid üks must vari on siin juures, mis rikub kogu asja. See on see, et meie ei saa tunda puhast rõõmu sündmustikust, millele mõne nädala kestes järgnes verine ja raske saatuse hoop, kus julge algatuse kurb lõpp võib meid rohkem kurvastada kui rõõmustada.

Balti sakslusel, kes orduaega ihkab tagasi, oleks vast rohkem põhjust 1343.—1345. aasta sündmusi pühitseda võidupühana, sest neil ajal saadi lõplikult jagu sedakorda viimsest vastupanekust.

1343. a. jüriöö sündmustik tähib lõppvõidu alguse saksa ordule. Kas peame meie siis pühitsema oma vastaste võitu?

Küll on juhtumeid, kus rahvad pühitsevad ajutiselt sääraseid hea tahte algatuse äpardusi selleks, et sellest ammutada viha- ja protestitunnet maksva olukorra vastu.

Vanadel juhtidel oli komme, kui neil isiklikus elus sündis mingi pahandus, panna tuhka pea peale ja kotiriie selga ja nad püüdsid end oma õnnetuses välja nutta suure kisaga. Aga kui mustad päevad lõpsid, visati kotiriie nurka.

**RESTORAAN-
HOTELL**

„Du Nord“

Rataskaevu
tän. 3,
tel. 433-45.

Kõige parem
Tallinnas.

**Suurepärane
ROOTSI EINE**

kella 11—2 p. 75 senti.
Kevade uudis toitudest.

**Lõunakaart kokku seatud kevaderoogadest.
Lõunal ja õhtul mängib kapell viiulikunstniku
hr. LEHRI juhatusel.
Parim köök.**

Protestiks oma saatuse vastu on samad juudid aegade kestes kogunenud Jeruusalema nutumüüri juure ja kurtnud taga aegu, millal nad olid iseseisvad ja ise määrasid oma saatust.

Kui meil ei oleks praegu iseseisev Eesti, vaid vene tsaari või saksa okupatsiooni aeg, meil ei oleks midagi selle vastu, et me siis igal jüriööl pühalikult töotaksime uut kättemaksu ja viha vaenlaste vastu, seniks kui nad on välja löödud.

Jüriöö meile aga nüüd on vaid muistse vabadusvõitluse kurbmängu lõppvaatusi.

Praegune iseseisev Eesti ei saa enam takerduda öövarjude. Ta peab oma silmad juhtima muistse iseseisvuse ajale.

Mitte ajaloo ööpimedusele ja orjuse ajastule ei pea meie rajama oma rahvusliku eneseteadvuse, vaid sellele selgele päevale, millal võõrad kuningapojad ja kuningatarid meil ise olid orjadeks (Olav Trygeri poja ja ema lugu).

Mis keelab meid jüriöö varjudest loobudes, natuke jüriööle enesele jüriööd tehes, laiendada kevadise rahvuspuha mõtet kogu meie rahvuse imelisele saatusele, mis on ta viinud kuningate kuningaist orjade orjusse ja uuesti tõstnud üles kõrguste poole, millele lõplik võitmine on meie eneste käes.

Kuidas asi tegelikult teostada, ka selle selgitamine ei peaks olema raske.

Meil kevadise riikliku pühana esineb 1. mai. Sellele on heidetud ette, et see on internatsionaalitsev, rahvusmõtte vaenuline tähispäev või siis kitsam noorsoo akadeemiline traditsioon.

Võib-olla on aga just seetõttu kõige otstarbekohasem seada siia rahvusmõtte vastukaaluks, ühtlasi tõmmates kaasa enesega noorsugu.

Ehk siis, arvestades kliimalise kevade tulekut, seda mõne nädala võrra seada edasi erilise rahvuspuhana, mis ei tarvitseks olla seotud mõne ajaloolise kindla tähtpäeva või mõistega.

Kevadise rahvuspuha sisuline külg otse peaski olema paindub ja liikub meie rahvusideoloogiliste ülesannete teenistuseks.

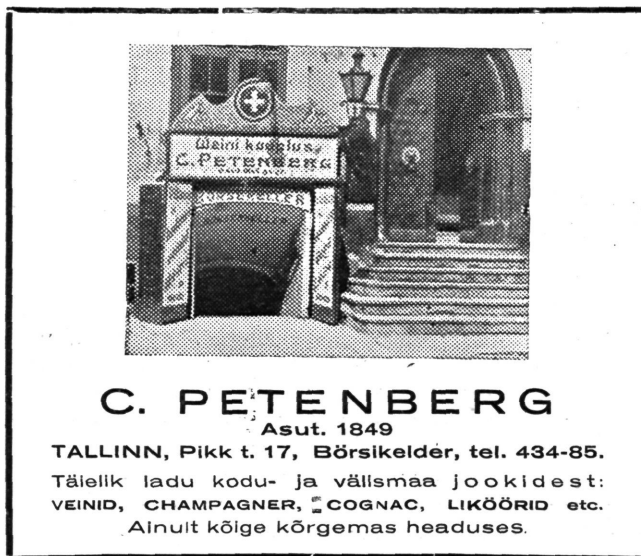
Nii võime seda üldist rahvuspuha pühitseda Kalevite, kangelaste, vikerlaste sõitude, vabadusvõitluste, Kalevi kaasa Linda päevana jne.

Võimalus sisu muuta võimaldaks ka püsivat selgitustööd meie rahvuslike eriküsimuste selgituseks ja populariseerimiseks. Ühes sellega võiksid teostuda ka vastava ulatusega teaduslikud ja populaarteaduslikud üritused, publikatsioonid jne.

Pidustuste sisuline külg ise — tõrvikute ja tulede põletamised ja rongkäigud vabasse loodusesse, tulede saatmine igas maakonnas ühisesse keskusse, kogunemised muistsete mälestuspaikade juure, sündigu need süttiva rõõmu või lohutuse otsimise saatel, nagu käis Kalevipoeg oma isa haulal nõu saamas — on täis võimalusi, millede piirid on määramatud.

Kuid neil kõigil tehnilisil üksikasjul peab kindlaks sihiks ja otstarbeks olema see, et meie kevadine rahvuspuha peab kujunema sääraseks jõuliseks ühistunde avalduseks ja rahvusliku enesetunde tõstjaks, mis täiel määral suudaks anda ülevat rõõmu ja elujõudu, nõnda et seda ei tõkesta ükski vari ega heitlik kõrvalheli.

Juhan Libe.

C. PETENBERG
Asut. 1849
TALLINN, Pikk t. 17, Börsikelder, tel. 434-85.
Täielik ladu kodu- ja välismaa jookidest:
VEINID, CHAMPAGNER, COGNAC, LIKÖÖRID etc.
Ainult kõige kõrgemas headuses.

IIRI-INGLISE KONFLIKT

Iiri küsimus ei ole uus. Ajaloo keerdkäikudel vahepeal vaibununa on endised teravused omaaegse Ulsteri liikumise juhi De Valera valimisega Iiri presidendiks tänapäev jälle akuutselt päevakorrale kerkinud.

DE VALERA,
Iiri president.

Sadu aastaid on kestnud Iirimaa kurbloolus. Inglismaa surub lõpplahenduse saavutamisele. Hiljuti valitud Iirimaa vabariigi uus president de Valera kaotas vandetootuse, mille seni iiri parlamendi „Dail'i“ liikmed olid annud inglise kuningale. Ka ei taha ta enam tasuda summasid, milliseid, inglise vaatepunktist vaadatuna, Iirimaa võlgneb Suur-Britanniale selle eest, et inglise suurmaaomanike maa-alad Iirimaal võõrandati seal teostatud maareformi alusel. Ja avalikult on de Valera proklameerinud, et tema ja ta pooldajate poliitiliseks lõppsihiks pole muud kui täieline lahkulöömine Inglismaast ja täieline rippumatus briti kuningriigist.

Selle sihi poole tüürides püüab Inglismaa väike naabersaareke midagi, mis pole seletatav vaid puhtmajanduslike ja poliitiliste põhjustega. Iiri vabariik asub praegu umbes samas vahekorras Inglismaaga, milles asuvad selle teised suuremad dominioonid: Kanada, Lõuna-Aafrika ja Austraalia. Igaüks neist kolmest suurest riigist võiks end lüüa lahku briti impeeriumist, kui ta seda tõsiselt tahaks, ilma et Inglismaa teda selles suudaks takistada. Kuid ükski neist ei tee seda: nad tunnevad end sellest Inglismaa külge kuuluvusest oma elamises olevat piiratud niisama vähe kui seda on näit. Baieri Saksa liitriigina ja nad oskavad küllalt hästi hinnata neid soodustusi, eriti majanduslikul alal, milliseid „Briti Rahvasteliit“ suudab pakkuda oma liikmeile. Ainult Iirimaa, kes majanduslikult Inglismaast on hoopis rippuvam kui teised dominioonid, püüab kõigest jõust, isegi teatud ägeda hasardiga, pääseda välja briti maailmariigist.

Selle erilise seisukoha ainukeseks põhjuseks on sügav vihkamine, mida iirlus tunneb oma inglise naabri vastu, vihkamine, mis püsib juba sajandeid ja mis viimase ajani on ammutanud ikka jälle uut toitu Inglismaa suhtumisest Iirimaale. Sest vähe on euroopa ajaloos leida näiteid, milliseid võiks kõrvutada ja võrrelda Inglismaa Iirimaa vastu sihitud hävitava võitlusega ja viimase visa, kangekaelse ja vihase vastupanuga oma rõhujale, mis ei pörka tarbekorral tagasi ühegi lubatud ega lubamatu abinõu tarvitusele võtmisest. Tänapäev on Iirimaa võitja: ta on praktiliselt saavutanud kõik, mida ta soovis. Kuid sajandeid püsinud vihkamine ei lepi selle „mõistliku“ lahendusega. Iirimaa ei taha Inglismaaga elada sama katuse

all: isegi mitte täiesti üheõigusliku, väärse kaaslasena.

See õnnetu vahekord sai oma alguse — nagu nii tihti keskaegses Euroopas — sellest, et üks iiri sugukonnast, kes ei suutnud leppida oma seisuse kaastelgiga, kaheteistkümnenda sajandi lõpul kutsus inglised maale. Need järgisid liigagi meeeldi sellele kutsule — ja peagi oli vabast Iirimaast kujunenud inglise asumaa. Parimad maa-alad kisti väevõimuga iirlaste käest ja anti inglise ohvitseridele, ametnikele ja juhuetsijatele. Iirlased pidid oma saare määratu suure maa-alad tegema hoopis tühjaks ja asuma teisale, vähema ulatuse ja viljakusega piirkondadesse: eeskujul pärastiste „neegri-piirkondade“ asutamisele aafrika asumaaes. Majanduspoliitikat aeti südametult ainuüksi inglise seisukohast; nii oli näit. hulk aega iiri villa väljavedu hoopis keeldud. Veel otse maailmasõja tekkimise eel ei lasknud ükski suurtest inglise laevasõiduhingust oma laevadel külastada iiri sadamaid, nõnda et iirlased olid sunnitud kogu oma sisseveo hankima Inglismaa kaudu.

Kuid veel palju halvem majanduslikust surutisest oli vaimne surve. Iiri rahvas on juba ammust ajast peale katoliku-usku ja ripub fanaatiliselt oma usu küljes. Reformeeritud kirikusse kuuluvad Inglismaa valitsejad alustasid usu tagakiusamist, mida võib võrrelda vaid hirmutegudega hugenottide tagakiusamise ajal. Alles siis, kui rooma kirik hakkas muutuma nii tähtsaks poliitiliseks teguriks, et ka Inglismaa pidi teda hakkama arvestama, lõppis see ääretu vägivald usulisel alusel. Aga nüüd ühendasid endid inglise valitsejasugu ja rooma kirik, et üheskoos võidelda Iirimaal kasvava rahvusluse vastu.

Selles võitluses, mis lõppis alles päris hiljuti, pooldab inglise vabameelne erakond 1886. aastast alates „homerule'i“, s. o. väga piiratud iiri omavalitsust. Aga alles 1914. a. võeti vastu vastav seaduseelnõu — kusjuures aga ühtlasi ka tema maksuvusele astumise tähtaeg lükati edasi määramatuks ajaks. Sõjaajal Inglismaa mitte ainult ei saanud Iirimaalt noorsõudreid, vaid isegi pidi seal kõvendama oma sõjavägesid. Veel kaks korda arenesid asjad veriste, Inglismaa poolt halastamatult mahasurutud revolutsioonideni: 1918. ja 1924. Mõlemal korral voolas Iirimaal palju verd, ja

TARTU MALEVA PEALIKU MAJOR V. SAARSENI LAHKUMISE PUHUL

KAITSELIIDU ÜLEMA KÄSKKIRI

nr. 23.

Tallinnas, 26. aprillil 1932. a.

§ 1.

1. mail k. a. lahkub enese soovil oma ametkohalt ja ühes sellega ka kaitsealiidu teenistusest Tartu maleva pealik major V. Saarsen, et tööd meie kodumaa julgeoleku kindlustamisel jätkata uuel vastutusrikkal ametkohal kaitseväes.

Major V. Saarsen asus Tartu maleva juhtimisele 1925. a. jaanuaris, millal malev eraldati Tartumaa malevast. See oli aeg, millal kaitsealiidu ideele kujundati ja anti kindel sisu ja vorm. See töö vajas vilunud juhte, tublisid organisatoreid ja seltskonnas lugupeetud ja kaalukaid isikuid.

Enam kui seitsmeaastase väsimatu töö ja hoolega on major V. Saarsen suutnud Tartu malevale anda tugeva organisatsioonilise ja vaimse külje, viies maleva ühtlasi ka majanduslikult kindlale järjele. Kaitsealiidu kõrgeile aateile, ta tööle ja mõttele on Tartus antud püsivad raamid, tõsine sisu ja loodud tugev seljatagune ja sümpaatia, millest väärilise tunnistuse annab Tartu malev tänapäeval, ta kordaminekud ettevõtteis ja edu kohapealseis ja ülemaalistes esinemistes.

Kõiges selles avaldub major V. Saarseni vilunud käsi, vankumatu tahe ja suuresti väljakujunenud isiku võimed, mis Tartu maleva on viinud meie malevate esiritta.

Teenistuse nimel avaldan major V. Saarsenile tänu ta ennastsalgava ja mehise töö eest kaitsealiidus.

Soovin talle õnne ja edu ka uuel vastutusrikkal teenistuskohal. Usun, et kaitsealiidu algpäevadest püsivad sidemed millalgi ei katke ja major V. Saarsen alati jääb kaitsealiidu heaks sõbraks ja kaastööliseks.

J. Roska,

kindral-major,
kaitsealiidu ülem.

*

Oma kaastöölisele ja lugejale, major V. Saarsenile, parimat õnne ja edu uuel kohal!

„K. K.“ toimetus.

inglise valitsus teatas 1924. a. avalikult, et ta vastuhakkajate saarlastega hakkab toimima samuti nagu „buuride sõja ajal Lõuna-Aafrikas“. Ja seda vaatamata sellele, et Iirimaa 6. detsembril 1921. a. oli muutunud vabariigiks põhiseadusega, millega leppisid mõõdukad rahvuslased, mitte aga de Valera oma pooldajatega, n.-nim. „Sinn-Fein“, kes peab ägedat võitlust selle vastu.

Sellesse vabariiki kuulub aga saare lõunapoolne osa ühes kolme miljoni elanikuga. Põhjapoolne osa, Ulsteri maakond, jäi Inglismaa külge ja on tugeva tollimüüri lahutatud muust Iirimaast. Inglismaa

ja Iiri vabariigi vahelises lepingus on korraldatud ka Lõuna-Iiri vahekorid Ulsteriga.

Uus peaminister de Valera on jäänud endiseks mässujuhiks. Aastate eest ta oli Inglismaa poolt mõistetud surma, päästeti aga ta pooldajate hulljulgel ettevõttel. Tema valimisega peaministriks sai vabariigi radikaalne valitsus uut hoogu. Nõnda ilmutab jällegi agarat tegevust n.-nim. „vabariiklik sõjavägi“ — rahvuslike võitlejate ühing —, mis tegutseb seadusliku sõjaväe kõrval. Ta oli de Valera eelkäija ajal keeldud. Selle „vabariikliku sõjaväe“ tegevuskavas seisab esimene punktina: Põhja-Iiri vallutamine.

V. N.

MEIE JA MEIE LAPSED

Noorkotkaste ja kodutütarde organisatsioonist maanoorsoos.

„Kaitse Kodu!le“ kirjutanud Krüüdneri naiskodukaitse jsk. esinaine BERTA BUCK.

Aastate veeredes oleme ometi kord niikaugel, et meie noorte organiseerimine on hakanud liikuma. Ettevõtte on alatud, sellele peab järgnema ta teostus. Noorkotkad! Milline vägev hüüd! Noored, vaprad, ülespoole vaatavad kotkajad! Noorte tung on ju ürgjõuline! Ja kodutütred! Kui kaunikõlaline! Nagu puhuks kustki kaugelt metsäärsest talust soe, paitav tuuleõhk. Kodu ja kodutütred! Nagu oleks juba nime-tusega enesega loodud lahutamatu side kodu ja ta tütre vahel. Nii see peabki olema, seda ei saagi mõista teisiti.

Nimelt maaoludes teostatavast noorkotkaste ja kodutütarde organisatsioonist tahaksin avaldada mõned mõtted.

Maaelu, organiseerimisvõimalused, töötingimused — kõik, kõik on teissugune, hoopis erinev linna omast.

Tänini on maal puudunud laiaulatuselisem noorte organisatsioon, välja arvatud kitsaringilised ühingud, mis töötavad koolide juures. Skautlus, mis on rahvusvahelise ilmega, on jäänud enam linnade privileegiks.

Seepärast on eriti maaoludes tervitatav seesugune liikumine, seda enam, et ta taotleb rahvuslikke sihte. Kasu, mis sellisest organisatsioonist tingitud, võib tulevikus nii üksikindiviidi kui ka ühiskonna elus etendada määratu suurt osa.

Linnades või suuremais aleveis on keskkihi ja töölisrahva laste kasvamistingimused hoopis erinevad. Siin on seltsimehelikkuse, ühiskonnatunde looja esijoones tänav, siis vast kool, mänguplats, spordiväli, võimlemisruum. Kuulus saksa psühho-analüütik Alfred Adler väidab, et kuski mujal pole võimalust inimest, massi, elu õppida põhjalikumalt tundma kui tänaval. Laps, kes tänaval kasvab üles, omandab niivõrd suurel määral enesekaitsetungi, oskust oludega kohaneda, et ta ühegi pärastise eluraskuse ees ei pörka tagasi. Tänav, ütleb Adler edasi, oleks parim kasvatusprintsiip, kui saaks sealt mõnesugused pahed kõrvaldada. Ja tõesti, kes lastevanemaist suudab teostada teatud kontrolli laste üle tänavaelus, et kuritahtlikud elemendid neid ei juhi halvale teele? Siin on parim abinõu lapses kasvatada ühiskonnatunnet ja seltsimehelikkust ja süvendada enesekaitseinstinkti.

Soodsaim võimalus inimese tundmaõppimiseks on

NOORKOTKAD
linnupuure üles seadmas.

olukord, kui inimene viibib sotsiaalse elu keerises. Mida rohkem laps näeb ja kuuleb, mida rohkem ta tungeb tema ümbruses sündivaisse elamustesse, seda võimsamalt areneb temas psühholoogiline arusaamine. Pedagoogiline põhimõte eitab niisugusest olukorrast tekkinud kasu. Kuid tõsiasi on, et kui laps oma ümbrusega kasvab ühte ja temas areneb tugev ühiskonnatunne, siis ei tee ebameeldivad igapäevased nähtused ta hingele mingit kahju. Seesugune laps suhtub elunähtustele kriitiliselt. Tema kriitikavõime on sageli äärmiselt arenenud.

Seevastu paljudel juhtumel maalapse kriitikavõime jätab paljugi soovida. Võtame näiteks lapse, kes kasvab üles üksikus talus. Kogu selle lapse maailm piirdub talu ja selle ümbrusega. Peale oma vanemate, vendade, õdede ja võib-olla lähimate naabrite ta ei tunne kedagi. Ta on kuulnud linnast, on ehk koguni seal käinudki, kuid ta tunded nähtust-kuuldust on nii ebamäärased, et ta ei suuda enesele luua mingit mõistet sealsest elust-olust. Seesugune laps võib olla eeskuju-lik, töökas, andekas, hoolas, südamlük, kuid tal puudub individualiteet. Ta räägib vanemate sõnadega, näeb vanemate silmadega, ühe sõnaga, kogu ta ümbrus on ta ideaal. Enamail juhtumel lapsevanemad ei näegi seda heameelega, kui laps mingisuguses tegevuses avaldab iseseisvust! Iseloomustav on nähtus, et kui juhtub võõras inimene tulema tallu, siis käsutatakse laps kapi taha! Laps ei kõlbavat täiskasvanute hulka. Iseenesest poeb laps juba voodi alla. Eks seal ole kindlam!

Kooliikka jõudes laps satub esimest korda ühiskonda. Lugemise ära õppinud, ta süveneb muistendite lugemisse. Laps kantakse oma fantaasia abil teise maailma. Siin ärkab ta kujutlusvõime ja mõtteilm. Edasi muistendid asenduvad seiklus- ja kangelasteostega. See ajajärk arendab noores inimhinges peamiselt mõtteelu ja intellekti. Ta kangelased on sangarid. Ta kujutab end ise kangelasena, teeb vägitegusid. Ta mõtteilm on piiritu, ta kujutlusvõime ääretu.

Sellele järgneb kolmas arenemisaste, n. n. puberteedi-aeg. Selles ajajärgus hakkab fantaasia-maailm kaotama oma võlu, lapse huvid kanduvad tõelisse maailma, reaalellu. Kui laps nüüd oludega kohaneb, söötab elu enese palangusse, näeb elusisu kõigis ettetulevais juhtumeis, siis on ta õigel teel. Siis ta rakendab kogu oma noore energia tõelisuse teenistusse ja loob väärtusi, mis temale ja kaasinimestele annavad rahu-dust ja valmistavad rõõmu.

Juba koolis saadud muljed ühisest tegevusest, ühisest kohustusist sunnivad teda olukorda, mis esmakordselt näitavad talle tõelist elu kogu ta rõõmude, pettumuste, võistluse ja enesekaitse vajadusega. Siin ta juba õpib tundma reaalelu ja sellekohaselt oludega kohanema. Kuid kahjuks on palju neid, kes veerevaile aastaile vaatamata jäävad ikkagi lasteks. Seesugune indiviid on sageli nii iseseisvusetu ning saamatu, et ta võõrast nägu nähes kartlikult poeb tagatuppa või paremal juhtumil ronib lakka. Nüüd hakkavad aga vanemad last hurjutama, nüüd peab ta äkki olema julge, kindla esinemisega. „Mis sa paged? Mis sa pelgad? Oled ometi suur inimene... Mitu talve koolis käinud...“ noomitakse punastavat poissi või tüdrukut. Kuid noomitava salajasim soov on: esimesel juhtumil põgeneda silmapiirilt. Ja ta teebki seda! Ta hoidub igasugusest enda isiku tülitamisest, ta põlgab seltskonda ja reaalelu, armastab unistada, üksi olla. Igasugune tema isiku puudutamine tundub talle suurima haavamisena. Ta tõmbub enesesse ja hakkab eneses kasvatama tunnet, mis teda eelolevale eluvõitlusele teeb kõlbmatuks, nimelt alaväärsuse tunnet. Laps tunneb end alaväärsena oma vanemate suhtes, õdede-vennade suhtes, kaasinimeste suhtes. Kogu ta energia on ta alaväärsustunde kütkeis. Ta kaebab, et teised temast ei hooli, et keegi tema iseärasusi ei arvesta. Ta on üksi, kõigist maha jäetud, kõigist põlatud. Niisugusest seisukorrast võib kujuneda tõeline neuroos (närvlikkusest tekkivad haigused), milline võib lõppeda väga kurbade tagajärgedega.

On ju tavaline nähtus, et perekondades, kus on üksainus laps, see laps on liig „kasvatatud“, s. t. ära hellitatud. Lapse tungi iseseisvusele takistatakse selle läbi suuresti. Ta areng jääb kängu. Sageli lisandub sellele saamatus ja liig varajane küpsus. Kõigi tähelepanu on juhitud lapsele, kõik hellitavad teda, mille tagajärjel lapsest sageli kujuneb suur egoist. Niisugune laps püüab pääseda võimule iga hinna eest. Kui ta seda ei saavuta heaga, siis ta katsub kurjaga, või koguni simuleerib haigusi, mille tagajärjel, loomulikult, kõigi tähelepanu pöörduv lapsele. Seesugune tung teiste üle valitseda muutub viimaks haiglaseks nähtuseks.

Niisama halb lugu on nende lastega, kes saavad

liig karmi kasvatusese osaliseks. Ka niisuguste laste loomulikku arenemist takistatakse. Sellisel juhtumil lastes areneb tugevaimal kujul eelpool mainitud alaväärsustunne, mis võib saada samuti haiglaseks nähtuseks.

Et seda vältida, on nüüd meie, vanemate, kohus juba aegsasti hoolitseda selle eest, et laps ei satuks niisugusesse seisukorda. Kõigepealt mõõdukust ja enese-arvustust kõikjal!

Üldse peab tähendama, et meie küllaldaselt ei hinda kasvatusese osa, kuna pärvust sageli ülehindame.

Esmajoones tuleb püstitada siht: iga üksik peab õppima kaotama seda, mis teda teistest lahutab. Kui lapsel puudub teatud küpsus, teovõime, kui tal puudub (ja see on peamiselt alaväärsustunde põhjustajaks) ühiskonnatunne, siis tuleb seda hakata kasvatama. Adler räägib ühiskonnatundest kui südametunnistuse tungist, mis inimest lükkab inimese juure, seega teda juhib ellu. See on midagi muud kui labane „seltskonnaelu“. Igaüks meist vajab ühiskonnalähisust, et olla produktiivne igale üksikule kohasel määral. Ja nimelt kaasaja mass nõuab igalt üksikult kohandumistahet suuremal määral kui millalgi varem. Ühiskond on elu ise ega hooli üksikindiviidi küsimusest: kas on massil õigus seda minult nõuda või mitte? Iga üksik inimese väärtus seisab vaid selles, et oma seesmised jõuallikad luua ümber võimalikult otstarbekohaseks ja kasutoovaks väärtuseks. Siin kuulduv ehk vastuväiteid: „Ühiskonnas läheb isiksus kaduma!“ Kuid iga üksik isik peab oma individualiteeti arendama selleks, et ühiskonnale olla kasulik. Ta peab end asetama kollektiivile vastuvõetavasse vormi ja ühiskonnalt rajatud suunas vooluga minema kaasa. See on ühiskonna seadus ja seega paratamatus.

Hingelised jõud, mis eralduvad suurest voolust, mis ei sammu kaasa, takistavad suure voolu ühtlast jooksu. Hing tegutseb ainult tervikuna, mitte kunagi osakaupa. „Miski mul ei õnnestu... Mul ei vea...“ kuulduv sageli koguni noori kaebavat. Vale! Meil kõigil veab, kui mõistame õigel ajal õigest kohast kinni haarda.

Meie, lastevanemate, ülesanne on meie noor põlv kasvatada julgeks, teovõimsaks ja elurõõmsaks. Selleks pakuvad oma aitajat kätt „Noorkotkaste“ ja „Kodutütarde“ organisatsioonid. Kui meie noored teadliku, küpse ja oma ülesande kõrgusel seisva juhi eestvõttel asuvad oma kohustuste täitmisele, siis võime ainult tänulikud olla, et meie vastutusrikast kasvatus-tööd seega tahetakse hõlbustada.

Mis seni on tehtud meie kodu ja kooli (kooli all tuleb siinkohal mõista ühtlasi ka organisatsiooni, sest viimase juured lähtuvad ikkagi koolist) lähenemiseks, seda võib nimetada rahuldavaks, kuid oleks soovitatav, et lapsevanem ja välispool kodu tegutsev kasvataja üksteisele astuksid veel ligemale, teineteist toetaksid ja teineteisele suhtuksid lugupidamisega.

Organisatsioon, mis taotleb kasvatuslikke, eetilisi ja rahvuslikke sihte, on mõjuvaimaks teguriks lapse hingeelu arengus. Juba lause: „Sa oled organisatsiooni liige!“ paneb lapse mõtlema. „Ja oled sa organisatsiooni liige, siis peab sul olema kohusetunne, ühis-

KODUTÜTRED!

Mida kevadel..., seda sügisel...

konnatunne ja vastutustunne!“ Kui lapsele need mõisted teha selgeks, teda kindlal käel juhtida samm-sammult ligemale püstitatud eesmärgile, siis, ma arvan, ei teki olukordi, kus me pead vangutades ohkame: „Oh mu jumal, mis saab küll meie lastest!“ Kas ei ole näha küllalt inimesi, kes liiguvad ringi julguseta, tahteta, täis pessimismi, pettumust, suremiseks liig noored, elamiseks liig vanad? Kas ei ole meelepärasem näha julget, vastutusvõimelist, teravmeelset, tahtjõulist ja naeruvõimelist noorust, kes ühegi eluraskuse ees ei kohku tagasi, kes täidab tõrkumatult ühiskonnalt esitatud nõuded, et selle läbi saada vajaliseks kollektiivi liikmeks? Ja niisuguse maailmavaate ja naeruvõimega varustatud isik ei vanane niipea. Ta pea on hall, kuid ta hing räägib teist keelt!

Üks asjaolu, mis puudutab eriti poisslaste ja tütarlaste vahekorda, on see, et maaoludes poisid on harjunud üleolevalt suhtuma tütarlastele. Hiljuti oli mul ühe kümneaastase poisijõnglasega järgmine jutuaajamine: „Kes on sinu klassis kõige parem arvutaja?“ küsisin. Poiss mõtles veidi aega ja nimetas siis ühe poisi nime. Minu teades pidi parim arvutaja aga olema üks tütarlaps. „Kas sa ei eksi,“ küsisin, „ma arvan, et see on Aino M?“ „Too on ju latskene (tütarlaps)!“ hüüdis poiss põlastavalt. Olen kuulnud sageli selliseid ütelsi, mis jätavad ebamugava mulje. Tütarlaps on poisi meelest mingisugune alaväärtuslik olend! Ma arvan, et see nähtus kaob ajajooksul. Sugude vaheline terav erinevus organisatsioonis peab kaduma ja andma maad vastastikusele lugupidamisele ja püsivale seltsimehelikkusele. Seesugune koostöö nõuab päev-päevalt vaadete kokkukõlastamist ja teineteist toetavat sõprust.

Noorte juhtidele avaneb siin lai ja avar töövälj, kuid... see on seotud suure vastutus- ja kohustustundega. Siin tuleb võtta arvesse, et mida teadlikum, küpsem ja andekam on juht, seda suurem on ta edu ja seda kindlamaid tulemusi annab ta tegevus üldsusele. Kuigi platvorm ehk üldraamistik on juba olemas, on

raskeim ülesanne ees: kava täita terve, elava ja reaalse sisuga.

Majandusliku kitsikuse ja ajapuudusega püütakse meil viimasel ajal kõike vabandada ja vabandatakse noorte orgniseerimistki. See on vaid vanemate ettekäänd, et keelda last organisatsiooni astumast. Meie majanduslikud raskused polegi nii suured ja ülesaamatud nagu selle üle kurdetakse. Iial ei ole olukord raskem kui meie seda suudame kanda. Ikka leidub väljapääs. Ei aita siingi ei nurisemine ega nutmine. Iga arusaaja ja teadlik inimene mõistab seda ja leiab ka väljapääsutee. Ja peaasi — usk! Sest inimesel on omadus uskuda seda, mis ta ütleb ja mõtleb. Miski pole elus nii tähtis, et suudaks takistada elu. Kui asetada üks või teine asi elus esikohale ja kogu oma olemusega mõelda ainult sellele, siis oleme neurootikud (s. t. põeme haigust, mis sünnib närvlikkusest). Siis oleme oma arenemisastmes jäänud peatuma lapsepõlve ja töeteelt kaldunud kõrvale. Elu on võitlus! See on paratamatus. Kui ma enesele nõuan rahu, siis ma seega kirjutan ette teisele tegevuse. Kuigi see enesele rahu nõudmine näib ehk süütu asjana, on ta tegelikult väljakutse.

Kui indiviidil enese vastu on usaldust, siis ta suudab ka kõigele kaootilisele oma sisemuses panna vastu. Seda tugevust tuleb meil kasvatada, mitte üksi tahtega, vaid teoga. Sest: niikaua kui keegi midagi tahab, ei juhtu midagi. On suur eksitus arvata, et tahe on teo esimene samm. Kui me kuuleme tahtmisest, oleme veendunud, et veel midagi ei juhtu. Kui midagi juba juhtub, siis ei räägita tahtmisest.

Kui pori tõuseb üle sääre
ja vesi saapakannas keeb,
siis aitab „Stari“ saapamääre
ja naha uuest' pehmeks teeb.

Seepärast kõigi õige maitse
„Stari“ saapamääret nõudma peab,
sest see on ainus õige naha kaitse
ja saabas hästi vastu peab.

Kas olgu riidevärv või pesusine,
või saapamäärde-kingakreemi paar,
neist igitüks võib korda saata ime,
kui nende valmistajaks kuulus vabrik „Star“.

Kuidas me seitsmeteistkümne mehega käisime Ambla alevis ja varastasime sealt venelaste staabi eest elusalt vahipostid

See oli jaanuaris 1919. a., millal meie väed alustasid hoogsalt pealetungi vaenlase vastu ja esimeste lahingutega paiskasid segi viimase pealetungivad väeüksused. Erilise hoo ja vankumatu jõuga tormasid edasi soomusrongid, murdes läbi vaenlase liinist ja siis selle seljataga julgete seiklustega tekitades paanikat, aga ka hävitades vastujuhtuva vaenlase.

Soomusrongid jõudsid Lehtse jaama. Mõlemal pool raudteed vaenlane oli löödud taganema. Seistes ja hinge tagasi tõmmates Lehtses tekkis meie rongi mees- tel soov minna vaatama, kas Ambla alevis on sees vaenlased või mitte.

Moodustus jõuk mehi kõikidest roodudest ja komandodest, isegi väike „Uku“ kahurilt tuli kaasa (üks noor kahurisõdur), dessandi juhiks asus leitnant Maibaum — kes langes läti küttide vastas Elva all — oli veel üks, või kaks teist ohvitseri, kõiki kokku 17 meest. Ja nii me siis alustasime teed Ambla sihis, kaasas üks levis-süsteemiline automaatpüss.

Päev oli jõudmas üle lõuna. Jõudnud edasi versta paar, hakkas kostma meie ees püssitule plagin. Oli ilmne, et peetakse lahingut. Jõudsime ettevaatlikult metsaalust teed mööda pöösastega kaetud mäekünkale, mille taga aga juba algasid väljad taludega. Siinsamas peetigi lahingut.

Meil puudus igasugune informatsioon, kes ees peavad lahingut ja kui palju neid on. Seistasime pöösaste varjus mäekünkal, millelt oli näha kaugele ette. Aga juba vähenesid püssipaugud. Ees põldudel liikus ja siblas inimkogusid. Võisime selgesti jälgida, et need kaugenesid põhja poole talude sihis. Ja juba ei lastud enam paukugi.

Meile jäi kogu see olukord arusaamatuks. Vehkisime kaugenejatele oma poolt püssidega, et need peatuksid. Kuid need peatusid hetkeks ja siis seda kiiremini kaugenesid. Oli vaja siin selgust. Väike „Uku“ andis oma püssi kaaslasemale, et kaugenejad teda ei kardaks, ja jooksis neile järele, lehvitates valget ninaräti-

kut. Nii jõudiski ta väljal paarile sõdurile järele, ajas nendega juttu ja siis ruttas tagasi.

Osutus, et taludesse kaugenejad olid meie oma polgu sõdurid. Nad olid pidanud lahingut vaenlasega, kuid märgates, et külje peale mäele ilmus väesalk, kartnud, et ilmusid vaenlased ka sealt ja tõmbunud tagasi. Sama mõtlesid ka venelased, et meie omadele tuli abi külje pealt — ja kadusid samuti oma teed. Tee oli siis meile nüüd jälle vaba Ambla peale.

Teel kättejõudnud esimestest majadest käsutasime endid vedama kolm hobusemeest. Istusime nüüd rege- dele ja kohati tegime kena sõitu. Saabus kiiresti talve- öhtu.

Jõudsime Ambla alevi alla. Peatasime hobused metsas ja jätsime nad endid ootama. Läbi metsa hii- lides nähtus üle välja viiva tee otsas küla all vene- laste vahipost. Sõdur käis edasi ja tagasi. Oli selge, et mööda teed alevile me ei või läheneda.

Oli sumpas talveöhtu. Hall vinetis mattis kaugu- sed. Võis näha enda ette vaid mõnekümne sammu peale. Jätsime metsa ette teele lipnik Pääsukese levi- siga. Ja teised — ahelikus — tõmbusid metsa mööda pahemale poole. Tulime metsa veerele märke tõusva põllu alla talude lähedusse. Teelt post meid siia enam ei seletanud. Laskusime ahelikus kõhuli. Umbes paar- sada sammu meie ees asusid talveöhtusse sumpunud majad. Kas neis oli vaenlane või mitte — seda me ei teadnud. Et aga vaenlane asub alevis, seda pidime jä- reldama nende valvepostist teel.

Lodix parim
kinga kreem

Valmistaja: A.-S. Sidol-Company, Tallinn.

Hoides laetud külma püssi enese kaenlas, laskus pea iseenesest lumme. Me ei lamanud kindlasti nii maas kuigi kaua. Kuid — veidi imelik tundus lamada teadmatus ootuses, kuna järgmine hetk pidi avastama kõik: võib-olla vaenlase tule meie peale, kui tõuseme püsti, võib-olla lastakse meid kavalasti läheneda majadeni ja siis... Ja nii ülestõusmise käsku oodates, pea lumes, tuli meele kodu... Nii selgesti nägin isatalu ja kõiki, kes selles... Imestusin ise selle üle, et milleks säärased nägemused, mis ei sobi praeguse hetkega.

Siis me tõusime. Sõnatutena, varjudena, hallide kiskjatena lähenesime küläle, igahel käes laetud püss ja sõrm püssitrikliil... Me jõudsime videviku varjus nii esimeste majadeni. Püsse laskevalmis ette sirutades hüppasime õue, siis tuppa. Majarahvas ehmus, kuid tundes meid ära — helkis ringiolijate naiste ja meeste silmis juubeldav rõõm. Olime sattunud majja, kus polnud venelasi. Ringi teised aga olid neid täis. Meil oli õnne. Saime teada, et alevis on terve rood vene sõdureid-sapööre ja et nende staap on siinsamas. Verst maad edasi siit pidi asuma Viljandi kommunistlik polk. Ja meid oli — 16 meest.

Viibides õues näeme, kuidas staabi ette pandud valveposti sõdur, püss seljas, paha aimamata teel on möödumas õuest, kus oleme. Kümnekonnal mehel tõusid püssid palge. Kuid kuna pauku teha säärases olukorras oli ülim risk, siis samal ajal iga mees tõmbas käega vahisõdurit enda poole ja siis jälle sihtis. Sõdur nähtavasti taipas, kellega on tegemist. Ta viskas püssi seljast ja käsi püsti hoides tuli meie juure, ise värisedes hirmust. Ta kõneles pooleldi vene ja eesti keelt. Oli sünnipärane eestlane, kuid osalt venestunud. Ta lubas avaldada meile kõik, ainult kui jätame ta ellu. Ja ta ka informeeris meid kõigest. Mõne hetke järele ta talutati maja taha. Kuid nüüd lähenes samas sihis teine valvepost. Jälle tõusid kümnekonnal mehel püssid palge, kes samal ajal lähenesid vastu valvepostile, kogu aeg sealjuures viimast tõmmates

enda poole ja tasa käsutades: „Tulge siia, või me laseme!“ See tõstis käed üles ja tuli ühes püssiga meie poole. Hetk hiljem ka tema talutati meie omade poolt talu taha. Ka see oli eestlane, endine madrus.

Kuid nüüd kolmandaks sama teed saabus ratsanik. Julgustatud seniseist postide vangistamisest, tõusid jälle üksikud püssid palge ja järgnes eelmistele sarnane pantomiim — pealegi ilus hobune sõjasaagina meelitas eriti.

Ratsanik küll peatus, kuid ei mõtelnudki täita ettenäidatud märke, vaid algas kõnet vene keeles: „Seltsimehed, mis polgust te olete?“ Vastuseks ägedaina tõmbame teda enda poole kätega ja teeme õuel kogu aeg samme tema poole. See hüppab hobuse seljast maha ja jälle seletab: „Seltsimehed, mis polgust te olete? Mina olen sealt ja sealt..., olen side...“

Olime hasarteerunud ratsanikku püüdes. Me lähenesime talle veelgi, püsse palges hoides ja tõmmates teda kätega. Olime jõudmas juba välja teele. Kuid ühel silmapilgul... ratsanik hüppas lipsti hobuse taha ja seda enda järele vedades, kogu aeg meiega valjusti kõneldes... pääsis ühe maja varju.

Ärkasin nagu lummutusest, kuna nüüd oli selge: ta mõistis kõik, ta on pääsnud, ta äratab kõik...

Ja alles nüüd leidsin, et olime jäänud kahekesi Eps Landmaniga, oma klassi koolivennaga. Ruttasime talu taha, kust poolt tulime siia. Kuid ka seal polnud enam kedagi. Kõik olid taandunud vaikselt, kuna situatsioon iseenesest oli liialt lõhnav surma järgi.

Me asusime jooksma üle välja. Kuid tee tundus jalge all igavikupikana. Mind läbistas näriv õudus: mis siis, kui teised on ammu juba sõitnud tagasi rongile?... Ja eksida kahekesi võrasse metsa, vaenlase külje alla, keda äsja ärritati hulljulgusega...

Jõudsime hingeldades hobuste juure. Kõik olid juba kohal. Meid oodati. Kuidas oli nüüd hea meel! Siiski, puudus veel üks, samuti koolipoiss, vist Tallinna poeglaste gümnaasiumist. Ta oli varem juba saadetud hobuste juure, kuid jäänud tulemata. Ootasime hetke, kaks kolm... Kuulatasime, kas vaenlane avab tule Amblas?... Härmatanud talumeeste hobusedki seisid kikikõrvul.

Kuid kõik oli vaikne. Ringi ei kostnud kustki sammu. Külml, sinakashall härmatis ja videvik loorisid nägematuks kauguse. Lugesime veel sekundeid. Kuid asjata. Üks meist jäi kadunuks.

Siis algas sõit tagasi — esialgu pooleldi umbnelja. Veel olid kõikide närvid pinguli. Kuid mida kaugemale seljataha jäi Ambla, seda kergemaks muutus igaühes pingutus. Juba algas lõbus jutt ja naer äsjasest seiklusest, kuidas venelaste staabi eest varastati valvepostid elusalt.

Ka vangid naersid ja kõnelesid kaasa. Kuna meil oli puudus tubakast, siis keerati nende polukrupkast plotskeid. Olime saanud nendega juba seltsimeesteks.

Oli pilkane pime, kui jõudsime tagasi rongile. Saime kohe sooja putru ning asusime sööma, ahjurauadel leivatükkidest põletades haganaid ja jutustades vastamisi möödunud päeva lugusid...

J. Pert.

Kaitseliidu töö ja elu

Kaitseliidu üleriiklikud raskejõustiku võistlused.

Kaitseliidu üleriiklikud raskejõustiku võistlused (maadlus ja tõstmine) peetakse tänava 30. aprillil ja 1. mail Valgas, Valga maleva korraldusel. Tõstmises on kolm tõstet — kahega tõukamine, ühega rebimine ja ühega tõukamine. Koha määrab kolme tõste kogusumma. Iga malev võib esineda igas kaalus ja igas klassis kahe osavõtjaga. Võitlus sünnib kahes klassis: algajaile ja edasijõudnuile. Algajais loetakse võistlejad, kes pole 1925. a. alates võistelnud rahvusvahelistel, üleriiklikel kaitseliidu, kaitseväe, politsei ja Eesti esivõistlustel ja omandanud 1., 2. või 3. koha.

Ülesandmine on seni olnud elav, mis näitab huvi selle spordiala vastu. Kuna kaitseliitu on koondunud peagu kõik nimekamad selle ala sportlased, ei tohiks tase olla põrmugi madalam kui üleriiklikel Eesti esivõistlustel.

Võistlus töötab pinev olla.

Järgmises „K. K.“ numbris toome võistluse tulemused. Siinkohal avaldame lugejaile jälgimiseks ja võrdlemiseks kaitseliidu 1931. a. meistrid ja tõsterekordid.

Kaitseliidu meistrid greeka-rooma maadluses ja tõstmises 1931. a.

Greeka-rooma maadlus.

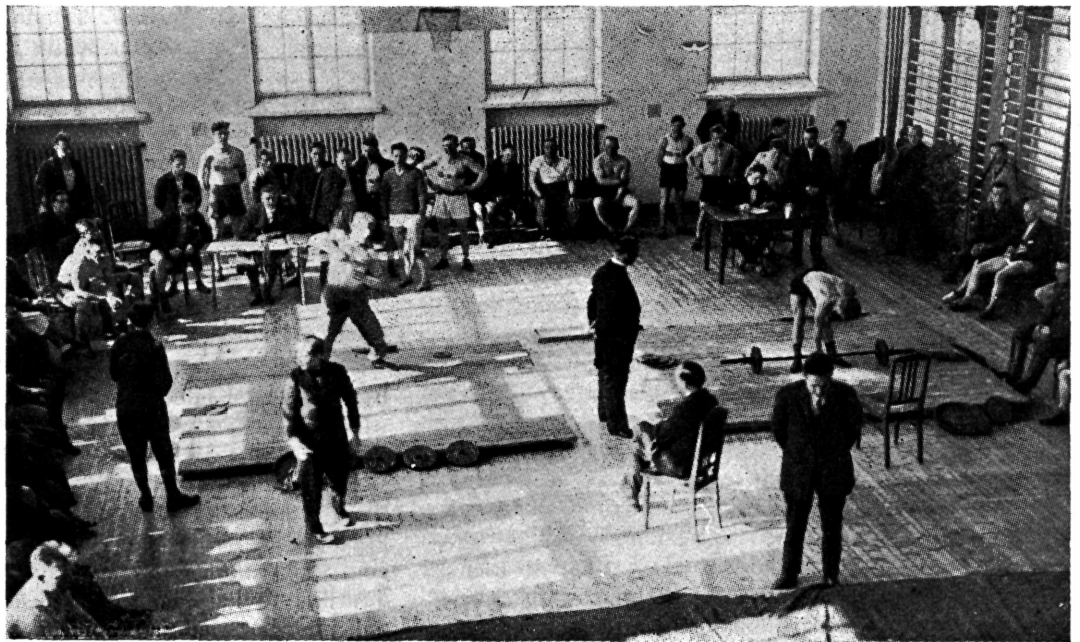
Algajate klass: Kärbeskaal — Tarsch, Arved — Valga malev. Sulgkaal — Västriku, Richard — Pärnumaa malev. Kergekaal — Kaasik, Paul — Tartu malev. Kergekeskkaal — Puksberg, Joh. — Harju malev. Keskkaal — Visnapuu, Jaan — Tartu malev. Poolraskekaal — Zupsmann, Oskar — Tallinna malev. Raskekaal — Annamaa, Koit — Valga malev.

Edasijõudnute klass: Kärbeskaal — Fuks, Eduard

— Tartu malev. Sulgkaal — Põntson, Alfred — Tallinna malev. Kergekaal — Adamson, August — Pärnumaa malev. Kergekeskkaal — Tani, August — Tartu malev. Keskkaal — Kullisaar, Karl — Tallinna malev. Poolraskekaal — Mäll, Alfred — Tallinna malev. Raskekaal — Trossmann, Kristjan — Tallinna malev.

Tõstmine (ühe käega rebimine, kahe käega tõukamine, kahe käega rebimine):

Algajate klass: Sulgkaal — Västriku, Richard —

Moment kl. maadlus- ja tõstevõistlustest.

Pärnumaa mal. 205 kg. Kergekaal — Kärna, Reinhold — Tartu mal. 185 kg. Keskkaal — Osol, Aleksander — Valga mal. 285 kg. Poolraskekaal — Laas, Mihkel — Tartu mal. 210 kg. Raskekaal — Reisenberg, Elmar — Sakalamaa mal. 250 kg.

Edasijõudnute klass: Sulgkaal — Kask, Aleksander — Pärnu mal. 237 kg. Kergekaal — Teitelbaum, Ruben — Tallinna mal. 227,5 kg. Keskkaal — Kuk, Leonhard — Tartu mal. 295 kg. Poolraskekaal — Mäll, Alfred — Tallinna mal. 270 kg. Raskekaal — Luiga, Olaf — Tallinna mal. 310 kg.

Kaitseliidu tõsterekordid:

Ühe käega rebimine:

Sulgkaal: Algajad — 52,5 kg — Västriku, Richard — Pärnumaa mal. 1931. a. Edasijõudnud — 62,5 kg — Kask, Aleksander — Pärnumaa mal. 1930. a.

Vahetan vene ohvitseri „Nagant“ revolvi 75 padruniga ja venekeelse määrustikuga 7,65 brauningu vastu.
Kõle t. 1-a, k. 1. K. N.

Kergekaal: Algajad — 60 kg — Laater, Heinrich — Pärnu mal. 1930. a. Edasijõudnud — 72,5 kg — Teitelbaum, Ruben — Tallinna mal. 1931. a.

Keskkaal: Algajad — 60 kg — Osol, Aleksander — Valga mal. 1931. a. Edasijõudnud — 75 kg — Kukk, Leonhard — Tartu mal. 1931. a.

Poolraskekaal: Algajad — 62,5 kg — Koop, Hans — Pärnu mal. 1930. a. Edasijõudnud — 77,5 kg — Neuland, Alfred — Valga mal. 1930. a.

Raskekaal: Algajad — 70 kg — Annamaa, Koit — Valga mal. 1930. a. Edasijõudnud — 77,5 kg — Luiga, Olaf — Tallinna mal. 1931. a.

Kahe käega rebimine.

Sulgkaal: Algajad — 65 kg — Västriik, Richard — Pärnumaa mal. 1931. a. Edasijõudnud — 80 kg — Kask, Aleksander — Pärnumaa mal. 1930. a.

Kergekaal: Algajad — 77,5 kg — Laater, Heinrich — Pärnu mal. 1930. a. Edasijõudnud — 87,5 kg — Teitelbaum, Ruben — Tallinna mal. 1930. a.

Keskkaal: Algajad — 77,5 kg — Roos, Kristof — Tallinna mal. 1930. a. Edasijõudnud — 95 kg — Kukk, Leonhard — Tartu mal. 1931. a.

Poolraskekaal: Algajad — 85 kg — Koop, Hans — Pärnu mal. 1930. a. Edasijõudnud — 97,5 kg — Kukk, Leonhard — Tartu mal. 1930. a.

Raskekaal: Algajad — 85 kg — Annamaa, Koit — Valga mal. 1930. a. Edasijõudnud — 97,5 kg — Luiga, Olaf — Tallinna mal. 1931. a.

Kahe käega tõukamine:

Sulgkaal: Algajad — 87,5 kg — Västriik, Richard — Pärnumaa mal. 1931. a. Edasijõudnud — 102,5 kg — Kask, Aleksander — Pärnumaa mal. 1931. a.

Kergekaal: Algajad — 77,5 kg — Laater, Heinrich — Pärnu mal. 1930. a. Edasijõudnud — 117,5 kg — Teitelbaum, Ruben — Tallinna mal. 1931. a.

Keskkaal: Algajad — 107,5 kg — Roos, Kristof — Tallinna mal. 1930. a. Edasijõudnud — 125 kg — Kukk, Leonhard — Tartu mal. 1931. a.

Poolraskekaal: Algajad — 110 kg — Koop, Hans — Pärnu mal. 1930. a. Edasijõudnud — 127,5 kg — Kukk, Leonhard — Tartu mal. 1930. a.

Raskekaal: Algajad — 107,5 kg — Määrits, Paul — Valga mal. 1931. a. Edasijõudnud — 135 kg — Luiga, Olaf — Tallinna mal. 1931. a.

Kolme tõstega kogusumma (ühe käega rebimine, kahe käega rebimine, kahe käega tõukamine):

Sulgkaal: Algajad — 205 kg — Västriik, Richard — Pärnumaa mal. 1931. a. Edasijõudnud — 242,5 kg — Kask, Aleksander — Pärnumaa mal. 1930. a.

Kergekaal: Algajad — 242,5 kg — Laater, Heinrich — Pärnu mal. 1930. a. Edasijõudnud — 277,5 kg — Teitelbaum, Ruben — Tallinna mal. 1931. a.

Keskkaal: Algajad — 237,5 kg — Roos, Kristof — Tallinna mal. 1930. a. Edasijõudnud — 295 kg — Kukk, Leonhard — Tartu mal. 1931. a.

Poolraskekaal: Algajad — 257,5 kg — Koop, Hans — Pärnu mal. 1930. a. Edasijõudnud — 300 kg — Kukk, Leonhard — Tartu mal. 1930. a.

Raskekaal: Algajad — 260 kg — Annamaa, Koit — Valga mal. 1930. a. Edasijõudnud — 310 kg — Luiga, Olaf — Tallinna mal. 1931. a.

Laskevõistlused Mustamäe lasketiirul.

Pühapäeval, 17. aprillil, peeti Tallinna malevasse kuuluvaile pealikuile laskevõistlusi vintpüssidest 200 m pealt, kolm seeriat à 5 lasku kolmest asendist. Tagajärgi näitasid: pealik J. Trumm — 119 silma, pealik O. Kööbe — 116 silma, pealik H. Siirmann — 109 silma. Laskmises püstoleist saavutasid 25 meetrilt normaalmärklauda 7 lasuga: pealik H. Siirmann — 62 silma, pealik E. Hiiop — 60 silma, pealik K. Terras — 59 silma. Nii omandasid püssilaskmises Tallinna maleva juhatuses auhinna — ilusarve — pealik J. Trumm ja püstoleist kaitseliidu ülema auhinna — pronksist vibulaskja kuju — pealik H. Siirmann. Kumbagi auhinna tuleb jäävaks omandamiseks kaitsta kolm korda, mida pealik J. Trummil tuleb teha veel kord, kuna ta võitis kuju teist korda.

Samal ajal peeti laskerajal laskmist tuvide ja jäneste pihta, milleks Tallinna malev oli korraldanud vastava seadeldise nende kujude väljapaiskamiseks. Siin võistlesid nii kaitseliitlased kui ka jahimeeste seltside liikmed ja tegelikud jahispordi harrastajad. Tegelikud tagajärjed tundusid küll halvemad kui haavelpüssi harrastajad ehk tegelikult jahil viibides oleksid näidanud, kuid küllap võistluspalavik oli selle põhjustajaks. Suurima tuvide saagiga lahkusid võistlusjoonelt Graudin, siis dr. Lind ja Lepikson, kuna jäneseprae võisid koju viia dr. Lind, püssimeister Passup ja kapten Ingerman. Kahjuks muidugi oli see saak vaid kujutluses ja tegelikus kuulsuses. Pildil moment jänese laskmise „tulejoonelt“.

Pealik V. Saarseni lahkumisel Tartu malevast

Kõrval: lahkumiskoosvi-
bimine 27. II 32.

Teatavasti juba veebruarikuus otsustas vabariigi valitsus määrata kauaaegse k.-l. Tartu maleva pealiku major V. Saarseni 2. üksiku jalaväe pataljoni ülemaks. Tegelikult lahkuski major V. Saarsen malevast 1. märtsil, kuid vormiliselt loetakse ta lahkunuks 1. maist s. a. arvates.

Tartu seltskond, eriti aga Tartu malevlaste pere, võttis selle teate vastu suure kahetsustundega, sest lahkunu oli oma peentunde, vastutulelikkuse ja südamlikkusega võitnud nii seltskonna kui ka eriti malevlaste pere austuse ja lugupidamise.

Suurima armastusega on pealik V. Saarsen hoolitsenud maleva hea käekäigu ja väljaõppe eest. Aastate kestes, mille vältel V. Saarsen on malevat juhtinud, on Tartu malev sammunud „parima maleva“ nime all teiste hulgas, mida tõendavad suured üleriiklikud jõukatsumised teiste malevatega, kus Tartu malev tihti on omandanud riigivanema rändauhinna.

Tänu pealik V. Saarsenile on tekkinud otse südamlik vahetunne Tartu maleva ja 2. diviisi juhatuse ja väeosade vahel. Tuntakse ära, et kaitseväe ja kaitseväge on mõlemad „Eesti mehe“ keha liikmed, üks parem — teine pahem käsi, mis alati ühiselt peavad tegutsema selle suure eesmärgi saavutamiseks, mida nimetatakse „kaitsta verega võidetud vabadust, et selle sära ei tumeneks“.

Tänu pealik V. Saarseni oskusele ja talendile valitseb maleva ja Tartu seltskonna kõigi kihtide vahel parim vahetunne — siin osati üksteist hinnata, austada ja toetada.

Üheks pealik V. Saarseni püüdeks oli meie haritud seltskonna maleva ridadesse tõmbamine ja selle poolehoidu võitmine malevale. See on läinud korda, sest aastate jooksul on kogunenud malevasse terve rida tunnustavaid Tartu avaliku elu tegelasi, arste, advokaate, ülikooli õppejõude.

Ülearune on siin hakata loetlema kõiki saavutusi lahkujale poolt. Tahaksin vaid märkida seda, et tema tööd jämeda joonena läbistas tahe kasvatada maleva peret oskama tarvitada relva, mille vastu külm teras on võimetu, s. o. kuuma isamaa-armastust.

Tema lahkumise puhul korraldasid maleva üksused ja naiskodukaitse jaoskonnad 27. veebruaril s. a. lugupidamise avaldamiseks koosviibimise.

Maleva suur saal oli viimse võimaluseni kaitseväe ja naiskodukaitse liikmeid täis. Lahkujale hüüti iga üksuse juhatuse poolt sooje sõnu järele ja anti üle tänutäheks väärtuslikke kinke.

Oma kõnes pealik V. Saarsen tänas kõiki kaastöölisi, nii pealikuid kui ka malevlasi, tehtud töö eest tema juhtimisel ja auavalduste eest. Manitsuseks tulevikku ütles: „Lahkuge siin usuga oma tulevikku, et see saaks kaunis ja päikesepaisteline. Malevlased, hoidke au sees oma üksusi, hoidke kõrgel maleva lippu, mil seisab lause „Kaitse Kodu!““

Pealik V. Saarsen, „sinu maine osa on lahkunud malevast, aga sinu mõte ja vaim elab ja juhivad meid siiski.“

Pealikut ei ole enam — kuid on siiski!“

Tartu malevlane.

Aiavilja, söödajuurikate, heina, lille jne.
SEEMNEID

kõrges väärtuses soovitab

HOLLANDI SEEMNEKAUPLUS

TALLINNAS, Valli tän. 8. :: TARTUS, Söögiturg nr. 5.
KURESAARES, Kubermangu tän. 6.

Osakonnad — Esindajad.

Viljandis, Leokese raamatukaupl., Tartu t. 11.

Pärnus, P. Ruiso raamatukpl., Jänesselja 4.

Pärnus, H. Kelvetsi kpl., Riia tän. 57.

Narvas, A. Aleksejevi kpl., Peetri plats 3.

Nõmmel, „Universal“, Pärnu mnt. 131.

Elvas, B. Orlo kpl., Kesk tän. 36. Tel. 73.

Sõmerpalu-Osulas, A. Tillmanni kpl.

V. Väandras, G. Reinholdi kpl.

Tallinnas, S. Tartu mnt. nr. 1, nõudekauplus.

O.Ü. HÖJGAARD & SCHULTS

EESTIS

ETTEVÕTJAD
JA
INSENERID

TELEGRAMMI-ADDRESS: „CONTRACTOR“

TALLINNAS, VABADUSPLATS 1, TELEFON 457-08

OSAÜHISUS

TALLINNA KÜLMETUSHOONE

Võtab hoiule kõikisugu kiiresti rikkiminevaid

kaupasid

suurel ja väikesel arvul

Tallinn, U. Sadama tän. nr. 2

Tallinn, U. Sadama tän. nr. 2

Plekitööstus
„G. Linholm“

Tallinn, V. Kalamaja 32, tel. 439-93.

Suurim ja täielisim oma
sisseseadelt Eestis.

Valmistab igasugu plekkartik-
leid ja teeb kõiksugu väljastant-
simistöid nii trükitud, värvilisest
kui ka valgest plekist.

Aleksander Volke

vorstitööstus

müüb lihasaadusi ja vorste
suurel ja väikesel mõõdul.

Müügikohad:

Jakobsoni 18;
Uus turg: tõldades.

Raadus & Osipov

Müürivahe tän. 22

Telefon 445-13

Valmistatakse igasuguseid

õõbeasju

sportlasile auhindadeks

Graveerimine

kuldamine

ja õõbetamine

Töö kiire ja korralik

Ühisus
„Estonia Eksporttapamajad“

ostab aasta ringi kergesti nuumatud
peekonsigu ja eksportsinke.

Tallinn, Suur Tartu mnt. 101,
postkast 33, telefonid 309-53 ja 305-51.

A-S. KAPSI & KO OSAKOND
«LÕHKEVÕIME»

Tallinnas, Rütli tän. 15. Telef. 444-77.

Soovitab oma rikkalikust laost kõiksugu käsituskindlaid lõhkeaineid, lõhkekapsleid, süütenööri, kapslitange, süüteaparaate, elektrisüütajaid, prima kivipuuriterast. Paneb toime põllumeeste seltside ja põllutöökoolide soovil lõhkekursusi ja annab kõiksugu selgitusi kirjalikult lõhkeainete ja -tööde alal.

Põllumehed ja aednikud, ärge istutage ühtki viljapuud kõva maa sisse, vaid kobendage maa lõhkeainetega enne istutamist. Kui teie viljapuud hakkavad vananema, siis kobendage maa nende ümber lõhkeainetega. Tagajärjed on üllatavad.

Tarvitage kodumaa lõhkeaineid, sellega takistate valuuta väljavoolu!

Lugege „Kaitse Kodu!“

Kõiki sorte hõõveldatud ja hõõveldamata

ehitusmaterjaale

soovitab

SAEVESKI JA EHITUSMATERJAALIDE LADU

Karl Simon

(end. K. Jürgens)

Rannavärava p. 19, telef. 441-53.

Tugevaim ehitus, kergeim käik,
nägusaim kiri ja mõnusaim käsit-
lus on ameerika esimese klassi
kirjutusmasinal

ROYAL

Võrrelge selle masina tööd!

VENNAD

LOUN & SCHITIKOV,

TALLINNAS,

Niguliste tän. 18.

Telefon 434-47.

NARVA KALEVI MANUFAKTUUR

ENDINE PARUN A. L. STIEGLITZI

KALEVIVABRIK

ASUTATUD 1846. A. NARVAS.

Suurmüük ja ladu Tallinnas, Jaani tän. 11, tel. 446-36 ja 446-38.

Kauplus: Narvas, kalevivabriku juures, tel. 26. Avatud äripäevadel kl. 9—12 ja 14—17.

Valmistab kõrges headuses ja maitserikkais moodsais mustreis ja värvides puhtvillaseid meeste- ja naisterahva palitu- ja mantliriideid, ülikonnariideid, fraki- ja smokinguriideid, naister, kostüümiriideid, kaitsevaelastele ja kaitseliitl. riideid, kooliõpilaste kalevit jne.

Kõik kangad kannavad vabrikumärki, mida ostmise juures tähele panna!

Iga tõsine isamaalane ostab ainult kodumaal valmistatud kaupa, vähendab seega tööpuudust ja hoiab ära valuuta kohutavat väljavoolu välismaale.

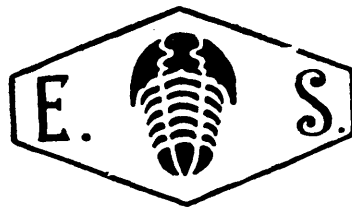
Iga autoomanik ja autojuht

kes oma mootorit hoiab ja tahab odavasti sõita, tarvitab

Eesti Kiviõli A/Ü

segamata kodumaa bensiini

„Estolini“

- 1) Estoliniga sõitmisel saavutatakse kütteaine tarvituses umbes 10% kokkuhoidu.
- 2) Kloppimisvaba ja korralik mootori töötamine ja
- 3) Lõhnata väljatootatud gaas.

Täielise edu saavutamiseks tuleb karburaator korda seada:
— valida sobiv düüs ja anda rohkesti õhku. —

Müügikohad on praegu: E. T. K. ühiskauplused. Bensiiniautomaadid Tallinnas: Uus Hollandi 10 (O. Stude – Sadam); „Luxus“, Kaarli puiestee 4; „Mineraal“, Inseneri 3.

End. **« E R I K A »**

Vennad TÖNISSONI

seemne- ja aiatööriistade-kauplused

Tartus:

Suurturg nr. 2, telef. 7-79.
Söögiturul, Auvärava majas.

Viljandis:

Tallinna nr. 6, telef. 2-30.

Soovitame hästiidanevaid, sordiehtsaid

aiavilja-, lillede-, söödajuuri-
kate-, ristikkeina-, timuti- jne. **seemneid.**

Suurvalik

aiatööriistu puukoolist, igasugu viljapuid ja -põsaid, roose,
ilupuid ja -põsaid, hekipõsaid, lillejuurikaid jne. jne.

Nõudke 1932. a. hinnakirju!